

3399

ॐ आकाश ईश्वरानीदं विदुः पञ्चभूतैः ॥ त्रयं चैव त्रयं त्रयं त्रयं त्रयं ॥

ॐ श्रीगणेशाय नमः॥ । अथ वासुधैव कुटुम्बकम्
 विधिः॥ गृहप्राप्तान्महादेव उमानोसाध
 नूतलेन दत्तवानराधोलग्नयथोक्तोभू
 मीसमीक्षतगुगुत्वाहृतनिक्रियः॥ ॐ श्री
 प्राहिष्ठनिप्रश्नुगखनप्राक्ष्य॥ ॐ पद्मा
 ननः॥ निप्रश्नुवर्धुनिआमिष्टदत्तपद्मं
 लिखेत्॥ गृहमिष्टाधयग्रथा॥ ॐ महि
 शोः पृथिवीचनः॥ मयः॥ मिमृक्षुः॥ पि
 पुतान्नारनीमरि॥ दासपुमाक्षवीहिनि
 प्प॥ ॐ आपधयः समवदन्तामनसह
 नास्त्रायभीष्ट॥ क्षतिवाक्त्रनेस्त्वनाउ
 न्यानयामसि॥ गृहकलङ्गस्थापयन्
 ॐ श्रीदिष्टकलङ्गमङ्गात्वाविष्णुत्वि
 न्दवः॥ पुननूर्जानिवर्तस्वसानः॥ सहस्रं
 धुल्लक्षानुक्षानापयस्वतीः॥ पुनर्ममविष्णु
 गात्रयि॥ उत्तमपुनयन्॥ ॐ वनूक्षस्य
 द्मसुनमसिवनूक्षस्यस्त्वं सत्तनीष्ठा
 वनूक्षस्यसुगसदन्यसिवनूक्षस्यसुग
 सदनमसिवनूक्षस्यसुगसदनमासीद
 ॥ गन्धनिदिष्टयन्॥ ॐ गन्धदानान्दूना
 धर्षान्निपपुस्तोक्निष्पनि॥ ॐ श्री
 नीसर्वदत्तानांतामिहापदयष्टिय

ॐ श्रीगणेशाय नमः॥ । अथ वासुधैव कुटुम्बकम्
 विधिः॥ गृहप्राप्तान्महादेव उमानोसाध
 नूतलेन दत्तवानराधोलग्नयथोक्तोभू
 मीसमीक्षतगुगुत्वाहृतनिक्रियः॥ ॐ श्री
 प्राहिष्ठनिप्रश्नुगखनप्राक्ष्य॥ ॐ पद्मा
 ननः॥ निप्रश्नुवर्धुनिआमिष्टदत्तपद्मं
 लिखेत्॥ गृहमिष्टाधयग्रथा॥ ॐ महि
 शोः पृथिवीचनः॥ मयः॥ मिमृक्षुः॥ पि
 पुतान्नारनीमरि॥ दासपुमाक्षवीहिनि
 प्प॥ ॐ आपधयः समवदन्तामनसह
 नास्त्रायभीष्ट॥ क्षतिवाक्त्रनेस्त्वनाउ
 न्यानयामसि॥ गृहकलङ्गस्थापयन्
 ॐ श्रीदिष्टकलङ्गमङ्गात्वाविष्णुत्वि
 न्दवः॥ पुननूर्जानिवर्तस्वसानः॥ सहस्रं
 धुल्लक्षानुक्षानापयस्वतीः॥ पुनर्ममविष्णु
 गात्रयि॥ उत्तमपुनयन्॥ ॐ वनूक्षस्य
 द्मसुनमसिवनूक्षस्यस्त्वं सत्तनीष्ठा
 वनूक्षस्यसुगसदन्यसिवनूक्षस्यसुग
 सदनमसिवनूक्षस्यसुगसदनमासीद
 ॥ गन्धनिदिष्टयन्॥ ॐ गन्धदानान्दूना
 धर्षान्निपपुस्तोक्निष्पनि॥ ॐ श्री
 नीसर्वदत्तानांतामिहापदयष्टिय

म॥ **उपधी**॥ ॐ याऽउपधीः पूर्वजाना
 दवत्यस्तियगम्पना॥ मनै नवयुक्ता
 मह० ६॥ गंधमानि सफत्वा॥ **यवान्**॥
 ॐ उपधयः सम॥ **इवा**॥ ॐ काकुत्सा
 क्षुत्पनाहनिपनूपस्यनूपस्यनि॥ ८
 वानादूर्वेप्रगनसहस्रुहा॥ तनन॥ **प**
पुपल्लवान्॥ ॐ अस्वरथवानिषद
 नंपरह्ववावसगिस्त्रगा॥ गभराउर्वर
 किलासथयत्सनवथपूनूपस॥ सफ
मृग॥ ॐ स्थानाएथिविनाभवान्नुद
 मानिधनः॥ यकुनः ६॥ स्मसः प्रथ
॥ फलं॥ ॐ याः रूतिनीया अरुत्ताऽ
 अपृष्ठायाऽथपृष्ठाधी॥ वृहस्पतिः प्र
 मृगास्तानामवन्त्व० हसः॥ **पश्चन**
त्तानि॥ ॐ पनिवाउपतिः कविनग्नि
 हव्यान्पकुमीत॥ दधदत्तानिदासुरवि
 ॥ ॥ ॐ पविमुक्षुतिक् ६॥ **पंचगवाम्**
 ॥ ॐ आपाहिष्ठावृति॥ **हिनस्य**॥ ॐ हि
 नंस्थगर्हः समवर्तगा॥ गृहगतस्यजगतः प
 तिभक्तऽआसीत्॥ सदाधनपृथिवीशाम्
 भमां कर्मदवायेहविषाविरधम॥ वर

ॐ सहिरत्पनिवर्त्तमानेपिबसुधारयाविभक्त्याविभक्तस्परि॥

नो
 ५०

मुनिवत्सलं वदयन् ॥ ॐ युवा सुवासाः
 पतिव्रीतः आगत्य उक्त्वा यान् भवति
 आयमानः ॥ गन्धीना सकवये उन्नय
 न्तः सारध्या मनसा दवयन्तः ॥ पूर्णपा
 वनिधाय ॥ ॐ पूर्णदर्विपनापतसूप
 पुननापत ॥ वरस्निव वित्रीक्षवहा
 उक्त्वा प्रमूर्ज्य ० ० ० ॥ तक्रता ॥ चन्दनं ॥ ॐ
 यदशकनि ॥ यक्षा पवीतं ॥ ॐ यक्षा
 पवीतनि ॥ पूजमानं ॐ यशरक्ष प्रनसा
 मिन्द्रध्वकानविपुलं पृथगनसंग्रन्धि
 तासुर्मस आवद्रामि यरक्ष मयि ॥ ॥
 तदपनिवनरक्षमावाय पूजयन् ॥ ॐ
 त्वाजामी गिष्ठुनः ० ० ० ॥ विमिष्टुपू
 न्दावनरक्षदवतावनूवाहनविनिथागः
 ॥ ॐ तत्त्वायामिबुद्धक्षवन्दमानस
 दासास्तु य उमाह विभिः ॥ अहं उमा
 नावनरक्षध्वनू ० ० ० ॥ समानः आयुः प्र
 भाषीः ॥ वनरक्षमावाहयामि ॥ ॐ हाग
 ० ० ० ॥ हगिष्ठ ॥ वनरक्षयनमः ॥ आस
 नं समर्पयामि ॥ पुवं पाशं ॥ अर्घ्यं
 पंचासुराः स्नानं ० ० ० ॥ द्वादकस्नानः

नो ६

हवो ५

आचमनीयं गन्धवन्दनं अदतः पू
 ष्पाक्षि धूप दीप नैवेद्य पूगीफल
 ताम्बूलदक्षिणां समर्पयामि ॥ नतान्य
 तु गन्धपूष्पधूपदीपनैवेद्यताम्बूल
 दक्षिणांवनूक्षःसांगःसपनिवानः प्री
 यन्तान्नमः ॥ ॥ ततः कलशीपृच्छाती
 र्थवाहनं ॥ ॐ सर्वसमृद्धाः सनितस्ती
 र्थाक्षिजलदानदा ॥ आयातु यजुमा
 नस्यदुनिग दयकानका ॥ ततः कल
 शारिमनुक्षम ॥ कलस्यमुखविष्णुः क
 लनूदः समाश्रिता ॥ मूलनस्यस्थिता व
 क्तामरध्वमारुगाक्षस्तृता ॥ कुक्षोरुसा
 गनाः सफः सफदीपावधुन्धना ॥ नृ
 त्तवदाथय इव दः सामवेदस्त्वथ
 र्वक्षः ॥ ॐ गैश्च सहिताः सर्वकलशी
 तु समाश्रिता ॥ ॥ हस्ताक्षुर्निवध्व
 कलशीप्रार्थयत ॥ देवदानवसंवा
 दमथप्रमाने महोदधौ ॥ उत्पन्नोसि
 तदाकृम्विधुताविष्णुनास्वयम ॥
 त्वत्पुत्री सर्वतीर्थदिवाः सर्वत्वयि

स्तिगा॥ त्वयि सर्वा सिद्धयानि त्वयि प्रा
प्तः प्रति स्थिता॥ शिव स्वयं त्वमेवापि
विष्णु त्वं च प्रजापति॥ आदि त्वाव द्वा
नूत्रा विरुद्ध द्वां सपेयिका॥ त्वयि निरु
क्तिसर्व प्रियतः कामरूप प्रदः त्वत्पु
सादादि मंत्रं कर्म मीह महोदय॥
सान्निध्यं कुरु मे दैव प्रसन्नो हव सर्वदा
॥ॐ नमोऽस्तुते॥ तत्कलरुहामनूकक्षिका
प्ररुहानि गं र्हीनवननदी समायुक्ता सा
गनवद्विगां र्ही मिथ्यात्वा॥ ॐ शाना पृथि
वी मिमं धामिथ्य मिमं यती कृन्दा भूमि
द्वेवता भूना वाहन विनिथागः॥ ॐ शान
ना पृथिवि ना र्ही वा नृदना शिव हानि॥
यच्छानः शर्मसः प्रथा॥ ॐ पृथिवी नमः
ॐ नमोऽस्तुते गन्धर्वादि नरैः प्रामादि
दिद॥ ॐ ॐ न्द्राय नमः॥ ॐ नमोऽस्तुते
यमः नमोऽस्तुते वनः वायव्यः कूर्वः
ॐ नमोऽस्तुते अर्धः उद्धाय॥ ॥ ॐ सूर्याय
नमः॥ ॐ नमोऽस्तुते मंगलायः वृद्धः वृद्धः
सूर्यायः शुकः शनिश्च नः नाद्रः केतुः॥
ॐ नारायणाय नमः॥ ॐ यदादि दैवत्या

नमः॥ ॐ नमः शिवाय ॥ दीपमाषभकवलिनिय
श्याम॥ ॐ नमः शिवाय ॥ सांगभयसपरिवानाय
सर्वाकार्यमायुधायसवाहनायसुषम
दीपमाषभकवलिननमः॥ ॐ नमः शिवाय
ॐ नमः शिवाय ॥ दममयउमानस्यसप
प्रिवानकस्यभूयूकगदिसककर्तृभि
निकर्तृगुष्टिकर्तृपूष्टिकर्तृवनदा
एव॥ गणेशवाग्मादित्यादत्वाहस्तपु
लिनाष्टिवंप्रार्थयत्यथ॥ ॐ नमः
समृद्धिनिग्रायनृदायवनदायव॥ वा
मनायविनृपायस्वप्नाधिपगयनमः
॥ एगवंदवदव॥ ॐ नमः शिवाय ॥ दृषवाहन
॥ ॐ नमः शिवाय ॥ समावद्धस्वप्नसुप्तस्य॥ ॐ
नमः॥ ॐ नमः शिवाय ॥ ॐ य ऊ गु र ॐ नि
प्रपृथनसृगुनधनकशूरकूष्मासनरक्ष
हायीग॥ ॥ गगानि ॥ न स्वप्नगुरा
धुररुलंजात्वायउमानःसुस्नारःक
र्मनिविष्टसमाप्यर्थग्रीगरक्षार्तिपू
जयत॥ यउमानभूवम्यप्रासाथा
म॥ प्रादुर्वावमुक्तादिगर्पठिउ
पविष्टपत्तिचददिसभावाभगावा

नमो वासुदेवाय नमो उपविष्टाय ॥ वधाय ॥ ॐ
॥ ॐ समुद्रवैद्यकदन्तध्वकपिलागजक
र्षुकः ॥ लम्बादनध्वविकटाविघ्ननाज
गक्षधिपः ॥ धूमकगुर्गक्षध्वद्वाराणलव
न्दुर्गणननः ॥ नामदादहाकेश्वरप्रि
ध्वयः परान्ननः ॥ विशानम्बुविवाद्वप
वरः ॥ निर्गमितथा ॥ संग्रामसंकटध्ववि
घ्नस्तम्भनजायमा ॥ वक्रतुष्टुमहाकाय
काटिसूर्यसमप्रभः ॥ निर्विघ्नं कुरुम
दवसर्वकार्येषु सर्वदा ॥ ॐ ह्रीं क्लीं
ध्वनन्दवंशधिवर्षीचतुर्दंजम् ॥ प्रसन्न
वदनं ध्यायन् सर्वविघ्नोपशान्तये ॥ ॐ
न्दुमीलिसन्दानमकनन्दकक्षानूक्ष ॥
विघ्नं हनन्तु हनन्तु च नक्षत्रं नक्षत्रं
॥ सर्वमंगलमांगल्यक्षिन् सर्वार्थसाधि
क ॥ ॐ नमो भगवते नमो निनायाय क्षी
नमास्तुत ॥ विरहवर्षमाधवंदुर्लुदक्षुपा
क्षिन्वरेनवमा ॥ वन्द्यकाशिगुहांगंगभ
वानीमसिकर्षिकं मू ॥ निनङ्कननिना
कानसंस्ताननिनृपप्रवः ॥ प्रसन्नपनम
क्षानथारगध्वननभाम्भुग ॥ ॐ स्वस्त्य
वगादिध्यानमः ॥ ॐ कूलदवगात्याः

॥ ॥ इति हस्ताश्रितिनानमस्तुत्या ॥ पुनः
वास्तवाः स्वकुलज्येष्ठारणानसर्वानून
मस्तुत्या ॥ ॥ गगवास्तुत्याः प० कि ॥

गगायवकुलमित्तजलान्पादायदहाका
लोमत्वा ॥ अस्त्ययउमानस्यामूकस्यस
कृद्वचस्यायूनारण्येष्ठय्यामित्तद्व
र्थसर्वपापदयदानाशीपनमश्चनपी
त्यर्थवास्ताः शुभगासिद्धार्थसनवगुह
मखास्वामुष्मन्तिकर्माहंकनिध ॥ गदक
त्वनशीगक्षपरिपूजनपूष्पाहवाचनमातृ
कापूजननान्दीष्टाद्वाचार्यत्विग्वनक्षव
सादानाश्चहंकनिध ॥ इति सकल्प ॥ ॥
गक्षपरिपूजनमाहिहन्मन्त्रत्वमश्चहिज
त्विकाण्यम्बकात्मज ॥ सिद्धिवुद्धिपगत्पुद
लदलारयितः पितः ॥ नागभयनागहनत्वं
गक्षनाउचगुर्वज ॥ भूषितः स्वायूधेद्विधे
पाष्टाद्वक्षपनस्वधेः ॥ आवाहयामिपूजा
र्थनक्षार्थचममन्त्रताः ॥ ॐ हागत्पगहोक्ष
त्वंपूजांक्रगुष्ठलदम ॥ आवाह्येवगक्षक्ष

नं पूजा इत्युः प्रपूजयन् ॥ न काक्षतादिरिन
 दृढं तं हत्वा तस्मिन्नेष्टदत्त ॥ ॐ गङ्गा नात्वा
 गङ्गा प्रतीति ॥ ॐ भुभुवः स्वः श्रीमन्महागङ्गा प्र
 तथ ॥ आवाहयामि ॥ त्रैवं पाशं अर्घ्यं
 स्नानं पंचासृ तस्नानं ॥ आचमनं ॥ वस्त्राल
 कान ॥ यक्षापवीत ॥ उरु नीयवस्त्रं चन्द्र
 नं ॥ श्रीखलुचन्द्रनंदिव्यं गंधाश्रागन्धम
 रुमम ॥ विलपनं सूतः ॥ ६७ ॥ श्रीप्रीत्यर्थं प्रति
 गच्छताम् ॥ अद्वयं ॥ नञ्जिता कद्वमरह
 वक्षद्वचसु ॥ ६८ ॥ रना ॥ मया निवेदितं र
 क्ता गृहाहा गङ्गा नायक ॥ पूषा ॥ माल्यानि च
 सुगन्धानि मालात्पादी निवेष्टुं प्रण ॥ मया
 दत्तानि पूजार्थं माला पृष्ठीति गच्छताम्
 ॥ धूप ॥ वनस्पति यभा दूतं गन्धायुं सुमना
 हनम् ॥ आद्युयः सर्वदेवानां धूपायं प्र
 तिगच्छताम् ॥ दीप ॥ सा अश्ववर्दिका
 युक्तं वद्विनाथा जितं मया ॥ दीपं गृहा
 क्षद्वयं गङ्गा कयति मिना पदम् ॥ नैव
 अं ॥ नैव अंगुष्ठान्द्वयं भक्तिर्भक्षच
 लां कुरु ॥ ६९ ॥ पितं भवनन्द हि पनत्रे च
 पनां गतिम् ॥ ७० ॥ कनारखलुखा आनिदधि

श्रीनद्यनानिव॥ अहानं रदशं जं च.
 निवञ्चं प्रनिगृह्यताम्॥ फलं॥ ॐ दं
 रुतं मया दवस्थापितं पुनरुक्तं॥ वृ
 नमसं रुत्नावाफिरवदुन्मं उन्मनि॥ १
 हीतादकं॥ सुगन्धं मयूकं कर्मादुर्जनकं
 प्रण॥ गृहाक्षदवदवहामयाभक्त्या नि
 वेदितम्॥ पूगीफलं महद्विद्यं नागवल्ली
 दलेयुगम्॥ कर्पूभक्षसमायुक्तं ताम्बू
 लं प्रनिगृह्यताम्॥ ॐ हिनक्षगर्गर्गस्तं
 हं मवीं उं विरावसाः॥ अनन्तपुष्पं रुतं
 दं मतः॥ निप्रयच्छ॥ ॐ तूर्तवः स्वः श्री
 मन्महागक्षपतयसिद्धिवृद्धिसहिताय
 दक्षिणं समर्पयामि॥ पुतान्प्रगंधपू
 ष्पधूपदीपनैवञ्च ताम्बूलदक्षिणं श्री
 मन्महागक्षपतयप्रीयमानमः॥ ॥
 विष्णोर्ध्या॥ एतन्निदिपशायं रुतं
 पूष्पादृतात्विताम्॥ सचन्दनं गतादशा
 त्पूजार्थं मन्त्रं मम॥ ॥ नन्दनदृग
 क्षमध्वदृगदृगेशाक्कनदक॥ रका
 नामरयंकर्णप्रागारवरावार्ध्वान्॥
 दिमागुनकपासिन्धोषाक्षमागुनागुजे

प्रभो॥वनदस्त्वंवनन्दहिवाञ्छितंवाञ्छि
गार्थदा॥गृहाक्षार्घ्यमिदं देव सर्वदेवन
मस्तुता॥भूतनरुलदाननरुलदास्तु
सदासम॥श्रीमन्महागणपतयसिद्धि
द्विसहिगायनभाविः॥षाड्यं समर्प्य
यामि॥ ॥हस्ताङ्गुलिं वक्ष्यामि॥
विष्णुधनायवनदायसूतप्रियायलम्बा
दनायसकलायजगद्दिगाय॥नागनना
यश्रुतियरुद्विहप्रियायगोत्रीसूतायग
हनाथनभानमस्तु॥एकादिताडानप
नायग॥होवनायसर्वधनायहोवदाय
सूतधनाय॥विश्वधनायविकटायच
वामनायभक्तप्रसन्नवनदायनभान
मस्तु॥नमस्तुवृक्षरूपायविष्णुरूपाय
भनमः॥नमस्तुद्रुद्ररूपायकनिरूपा
यभनमः॥विश्वरूपध्वरूपायनमस्तु
वृक्षवानिः॥एकप्रियायदवाय
नमस्तुयंविनायक॥लम्बादननमस्तु
यंसगमंभादकप्रियं॥अविघ्नं कुरु मय
वसर्वकार्येषु सर्वदा॥ॐ नमो प्रार्थयि
त्वा॥ॐ गलानां त्वमि मन्त्रपूषाङ्गुलि
न्दत्वानमस्तु र्यादिनिप्रयोगवन्ति

सर्वकर्माङ्गपूर्वकगणेशपूजनम् ॥
अथ पूज्याह्वाचनम् ॥ ॐ महिम्नो निति
हम्पमिमनुक्षम् ॥ ॐ आपधयसमिति
यवान्निदिप्य ॥ ॐ आजिद्यकलक्षमि
निकलक्षिष्ठाप्य ॥ ॐ वनसस्याकंमिति
जलेनापूर्य ॥ ॐ गन्धदानामितिगंधं ॥ ॐ याऽ
आषधीनिगिसर्वाषधी ॥ ॐ काक्षुत्कांज
दिगिद्वी ॥ ॐ अथैरथवा इतिपल्लवान्
॥ ॐ शानाष्टिधीति सफसृत् ॥ ॐ शोःरु
त्तिनीनिगिरुत्तम् ॥ ॐ पत्रिवातेति पंचन
त्तानि ॥ ॐ हिनक्षेगर्भुति हिनक्षम् ॥
ॐ युवामुवामेति वसुं ॥ ॐ पूषुर्दर्वति
पूषुपात्रं ॥ ॥ तत्त्वाजामीति वनसः सां
गसपूष्य ॥ सर्वसमृद्धायति नीर्थावा
हनम् ॥ कलक्षप्रतिमिमनु ॥ देव
दानवेति प्रार्थनार्त्तं प्राग्वगृह्यत्वा ॥
॥ ॥ अवनीहृतजानुमक्षुलेः कम
लमूकूलसदृशमक्षुलिंक्षिनसाध्या
यददिरक्षेनपाक्षिनासूवर्षुकलक्ष
ध्यानयित्वाक्षिनसाप्रक्षमम् ॥ ॐ ग्री
क्षिपदा० नयन ॥ ॐ दीर्घानोगहनया
गिनयम्भुक्षिविष्णुपदानिच ॥ गना

युः प्रमाक्षनपूरुषं पूरुषाहं दीर्घमायुनम् ॥
॥ ३ ॥ गंगावाक् क्षत्रवत्तुष्टयं कृत्वा गङ्गा
क्षत्रजलन्दया गङ्गा ॥ ॐ शिवा आपः सत्त्वि
गिरवन्ता क्रवन्तु ॥ वाक् क्षत्रवत्तुष्टयः ॥ स
न्तु शिवा आपः ॥ सोमनस्य सत्त्विगिर
वन्ता क्रवन्तु ॥ वाक् क्षत्रवत्तुष्टयः ॥ अमु सोमन
स्य ॥ अमनपूष्यं ॥ अदरां चानिष्टं वा
त्त्विगिरवन्ता क्रवन्तु ॥ वाक् क्षत्रवत्तुष्टयः ॥ अ
स्त्वदरां चानिष्टं वा ॥ यवान् ॥ गन्धपातु
समंगल्यं वात्त्विगिरवन्ता क्रवन्तु ॥ वा
क् क्षत्रवत्तुष्टयः ॥ गन्धः पातुः समङ्गल्यं वा ॥
अमनगिलकं ॥ अदराः पातु आयु
ष्य सत्त्विगिरवन्ता क्रवन्तु ॥ वाक् क्षत्रवत्तुष्टयः
अदराः पातु आयुष्य समम् ॥ अमन
दरां ॥ पूष्या सिपातु सोष्ट्रिय सत्त्वि
गिरवन्ता क्रवन्तु ॥ वाक् क्षत्रवत्तुष्टयः ॥ पूष्या सिपा
तु सोष्ट्रिय समम् ॥ पूष्यं ॥ गाम्बूलानि
पान्त्वैष्ट्वर्य सत्त्विगिरवन्ता क्रवन्तु ॥
वाक् क्षत्रवत्तुष्टयः ॥ गाम्बूलानि पान्त्वैष्ट्वर्य समम्
॥ दक्षिणा पातु वद्वदयं चनात्त्विगिर

एवमावृत्तु ॥ वाक् ॥ दक्षिणाः पान्तु
वक्ष्ये च नोक्तु ॥ ॥ गतावाक् ॥
यवानकनगृहीत्वा वदयुः ॥ दीर्घमा
युः ॥ शक्तिः पृष्टिगुष्टिग्रीर्य ॥ विशा
विनथा विगुं वदु पृष्टवत्त्वं वायुष्यं
वाक् ॥ यजमानस्य सक्तवदथात् ॥
गतायजमानः ॥ यं कृत्वा सर्ववदये
क्रियाः कनक्षकर्मानंशः ॥ शुभं ॥
नाः प्रवर्तता ॥ गमहमाक्षानमादि
कृत्वा जगत्तु सामाक्षीर्वचनं वदत्त
षितमंसमनूजानं एव हि न नूत्नातः
पृष्ठं पृष्ठं हं वा वयिष्य ॥ वाक् ॥
वाच्यताम् ॥ ॐ एदं कर्तुं लिः ॥ शुभं ॥
दवा एदं पृष्ठमादति सयत्ता ॥ स्थिने
नं गिम्बुष्टुवा ॥ सक्तनूतिवसे महिद
वहिगं यदार्थः ॥ ॐ दवानां एदं सम
तिः ॥ शुभं ॥ यगां दवानां ॥ नातिनभिना
निवर्तताम् ॥ दवानां ॥ सख्यमूपस
दिमा वयं न्देवानां ॥ आयुः प्रगिनक्तुजी
वता ॥ ॐ दीर्घायुस्तु ॥ औषधखनि
गायस्मेव त्वाखनाम्पहम् ॥ अथ

वितात्स

त्वंदीर्घायर्भृत्वाऽगवर्माविनाहनात्
 ॥ ॐ नमः प्रदोऽसिनपिष्ठभाक्त्वन
 निदवानाभाऽः प्रथमऽऽ० द्वागव
 ॥ आविभर्तिदादायऽऽ० हिनऽऽ०
 सदवऽऽ० प्रदोऽसिनदीर्घमायुः समनूष्ण
 प्रदोऽसिनदीर्घमायुः ॥ द्विविऽऽ० द्वा
 विऽऽ० समनूष्णद्विविऽऽ० द्वां समनूष्ण
 यंसग ॥ द्विविऽऽ० द्वाविनिवरीमिहोना
 द्विविऽऽ० द्वानासगदीर्घमायुः ॥ ॐ
 सविगापऽऽ० गत्सविगापूनकोत्स
 विगापूनकोत्सविगाधनाकोत्सवि
 गानः सुवगुसर्वगानिसविगानोनास
 गांदीर्घमायुः ॥ ॐ नवानभाहवनि
 आयमानाकोकगुनूषसामपय
 ॥ गगंदवयाविदधायपयंप्रचन्द्र
 माः सिनगदीर्घमायुः ॥ ॐ उवा
 दिविददिसावकाअस्थयअस्थद
 सजगसूयऽऽ० हिनऽऽ० द्वाअमृगत्वं
 उक्तवासादाः सामप्रतिनक्तआयुः
 ॥ ॐ निमन्त्रयउमानमस्तुवद्वान
 साअदगादिपयुः ॥ गगायउमा

[illegible]

हृत्तनदग्रग्रहलगाधिदवगाः प्रीयन्ता
म॥ गिथिकनरक्षमङ्कर्मसनदग्रसलरन
सदेवगप्रीयन्ताम॥ दुर्गापाशुशल्पोप्री
यन्ताम॥ अग्निपूनागः विरह्वदवाः प्री
यन्ताम॥ ब्रह्मपूनागः मनुक्षः प्रीयन्ता
म॥ वसिष्ठपूनागः ऋषिगक्षः प्रीयन्ताम॥
॥ माहृधनीपूनागः उमामागनः प्रीयन्ता
म॥ विसिष्ठपूनागः अषिगक्षः प्रीयन्ताम॥
॥ माहृधनीपूनागः उमामागनः प्रीयन्ता
म॥ ब्रह्मपूनागः सर्वदेवाः प्रीयन्ताम॥
विष्णुपूनागः सर्वदेवाः प्रीयन्ताम॥ अरु
न्धतीपूनागः सर्वनुकपत्यः प्रीयन्ताम॥
॥ आदित्यपूनागः सर्वग्रहाः प्रीयन्ताम॥
॥ ब्रह्मक्षत्राक्षः प्रीयन्ताम॥ श्रीसन
त्त्वयोप्रीयन्ताम॥ शुद्धामरधः प्रीयन्ताम॥
रगवतीकात्यायनीप्रीयन्ताम॥ रगवती
माहृधनीप्रीयन्ताम॥ भगवतीहृदिकनी
प्रीयन्ताम॥ रगवतीसिद्धिकनीप्रीयन्ता
म॥ भगवतीमुष्टिकनीप्रीयन्ताम॥ रग
वतीपुष्टिकनीप्रीयन्ताम॥ भगवतीजुष्टि
कनीप्रीयन्ताम॥ भगवतीविद्युविनाय

कोप्रीयंगामा॥ रगवात्स्वामी महासनप्रीयं
 ताम्॥ सर्वाः कुलदेवताः प्रीयन्ताम्॥ सर्वा
 ग्रामदेवताः प्रीयन्ताम्॥ ॥ वहिर्नपह्या
 गाः॥ हताश्ववृक्षद्विषः हताश्वपनिपस्थि
 नः॥ हताश्वविद्युकर्तुनि॥ शत्रुवः पनाभ
 वंशान्कु॥ ॥ ॥ मयन्कुधानाशि॥ ॥ मयन्कुपापा
 नि॥ ॥ मयन्स्वीगयः॥ ॥ पूनस्तासुपाशुउ
 लंक्षिपन्॥ ॥ शुरानिवर्द्धताम्॥ शिवाआपः
 सन्तु॥ शिवाऽअषधयः सन्तु॥ शिवाअन
 वसन्तु॥ शिवावनस्पतयः सन्तु॥ शिवाग्न
 यः सन्तु॥ शिवाइन्द्रयः सन्तु॥ शिवाअग्निध
 यः सन्तु॥ अहनाग्रशिबिस्माताम्॥ ॥ ॐ
 निकामनिकामनः पञ्चपावर्षगुफलवत्पा
 नऽअषधयः पच्यन्तां आगदभानः क
 ल्यताम्॥ निकामेनिकामेनः वज्रन्त्योव
 र्षतियत्रैतेनयज्ञेनयजन्तेफलवत्त्यो नऽ
 त्योषधयः पच्यन्तामिति फलवत्त्यो वैतत्रै
 षधयः पच्यन्ते यत्रैते यज्ञेनयजन्ते योग
 क्षेमो नः कल्यतामिति योगक्षेमो वैतत्रैक
 ल्यते यत्रैतेनयज्ञेनयजन्ते तस्माद्यत्रैते
 नयज्ञेनयजन्ते ल्कृषः प्रजानां योगक्षेमो
 भवन्ति॥ ॥ शुक्राक्षारकबुधबृहस्पतिश

भगवानूपर्जन्यः प्रीयन्ताम् ॥ २

नैश्वर्यादुक्तेषु सोम सहित आदित्ये पुनोमाः
सर्वे ग्रहा प्रीयन्ताम् ॥ भगवान्नारायणाः
प्रीयन्ताम् ॥ भगवानुस्वामी महात्मनः प्री
यन्ताम् ॥ पूरणा ह कात्मान्वाच जिष्णे ॥ वा
सनाः ॥ वाच्यन्ताम् ॥ ॐ उक्ता ते वशकु
नित्रा मगायसि आ उपयाय जतियत्पुण्यं
न दत्तं न दत्तुर्वीति यव्युषं यदा वै सूर्य
उदेति ॥ अथ नक्षत्रं तेति ॥ आवदीत तत्र
सूर्यो गच्छेत् ॥ यत्र जघन्य पश्येत् ॥ ताव
ती कूर्वीति यत्कारी स्यात् ॥ पूरणा ह एव कु
रुते तानि वा एतानि यत्मेन क्षत्राणि या
न्ते व देव नक्षत्राणि तेषु कूर्वीत यत्कारी
स्यात् पूरणा ह एव कुरुते ॥ ॥ ब्राह्मणं पूरणं
महद्यच्च सृष्ट्या दनकानकः ॥ वेदवृक्षो
द्रवं नित्यं तत्पूराणं हं कुरुवन्तु नः ॥ भो ब्रा
ह्मणा अमुक गोत्रस्यामुक प्रवरस्यामु
क वेदाध्यायिनीमुक शर्मणो मम गृ
हे मुक कर्मणि पूराणं हं भवन्तो कुरुवन्तु ॥ नि
॥ ॐ पूष्णं हं पूष्णं हं पूष्णं हं ॥ ॐ पुनन्तु
मा देव जना पुनन्तु मनसा धियः ॥ पुन
न्तु विष्णु भूतानि जात वेद पुनी हीमा

ब्रह्मणाः ॥

॥१॥ सयः कामयेत महत्याप्नुयामित्युद
 गयन आ पूर्यमान पक्षे पुराणो ह्येवा दशा
 हमुपसद्गती भूत्वो इन्वरे कर्कसैवमसे
 वासवोषधं फलानीति भृत्यपरिसमुद्य
 परिलिप्पानिमुपसमाधाँः संस्कृत्पु
 ६०सानक्षत्रेणामन्यः सन्नि यजु होमि॥
 पृथिव्यामुद्रतायान्तु कल्पानं पुरा कृत
 म॥ ऋषिभिः सिद्धगधवैरतत्कल्पारां
 क्वन्तुनः॥ भोवाहिराणः कल्पारां भव
 न्तो क्वन्तु॥ **वाहिराणः**॥ ॐ कल्पाराम्
 ॥२॥ ॐ यथेमां वाचं कल्पारानीमावदानीज
 नेत्यः॥ वल्गाराजन्त्याभ्यां श्रुद्राय वा र्याय
 वल्गाय चारणा यच॥ प्रियोदवानां दक्षिराणां
 येदातुरिह भूयामि यस्मै कामः समृद्धा
 ताम्॥ अथा चर्योः प्रतिगरोरात्सुरिमे
 यजमाना भद्रमेभ्यो यजमाने भूरिति
 कल्पारामे वै तन्मानुष्ये वाचो वदति
 ॥३॥ सागं स्पयथा वृद्धिं महात्मक्ष्मादिभि
 : कृता॥ संपूर्णा सुप्रभावाश्च तामृद्धिं प्रक
 वन्तुनः॥ भो **वाहिराणः**॥ ऋद्धिं भव०॥ **वाहिराणः**
 ॥ ॐ ऋद्धिं जाम्॥ ॐ सत्रस्य ऋद्धिरस्य

गन्मज्ज्योतिरमृताऽअभूमा॥दिवंपृथि
व्याऽअध्यारुहामाविदामदेवानस्वज्ज्यो
तिः॥३॥तदुत्तमहविद्वानस्यजघन्यायां
कुवर्यालं सामाभिगतयन्निमत्रस्यऋद्धि
रितिराद्धिमेवेतदभ्युत्तिष्ठत्युत्तरवदवा
त्रराथा०श्रोनावितरश्राकृततरसू॥य
दुत्तरस्यहविद्वानस्यजघन्यायांकुवर
यागन्मज्ज्योतिरमृताऽअभूमेतिज्यो
वन्वाऽएतेपृथिव्याऽअध्यारुहंतिय
सत्रमातेविदामेदेवान्निति विदन्तिहिदे
वान्स्वज्ज्योतिरितिनिंधनमूपावचन्तिस्व
स्वतेज्योतिस्वेतेभवन्ति येसत्रमाते॥३॥स्व
स्यस्तयाविनारब्धापुरापकल्पारावृद्धिदा॥
विनायकप्रियानित्यंतान्स्वस्तिं च कुर्वन्तुनः॥
भोवाक्तरा०॥स्वस्तिंभवन्तीकुर्वन्तु॥वाक्तर
रा०॥ॐ आयुष्मतेस्वस्ति॥३॥ॐ स्वस्तिन
ऽइत्येति॥

किं

नि०

अथवा॥ ॐ तच्छुंजोरावृणीमहेगान्नुयज्ञाय
यज्ञपतये स्वस्तिरस्तुनः॥ स्वस्तिर्मानुषेभ्यः॥
उर्ध्वजिगान्तुभेषजं शन्नोऽ अस्तु द्विपदेशं
चतुष्पदे॥ गान्तुयज्ञाय यज्ञपतये इति गा
तु ॐ स्वषयज्ञायै इति गातुं यज्ञपतये योय
ज्ञस्य स ॐ स्वंदवी स्वस्तिरस्तुनः स्वस्तिर्मानु
षेभ्य इति स्वस्तिनो देवत्रारस्तु स्वस्तिर्मनु
ष्यत्रे त्वेवेतदा होर्ध्वं जिगातुभेषजं इत्या
र्ध्वो नो यं यज्ञो देवलो कं यजत्वित्वेवेत
दाहुशन्नोऽ अस्तु द्विपदेशं चतुष्पद इ
त्येतावद्वा इदं सर्वं यावद्विद्वैव चतुष्पा
स्मा एवेत यज्ञस्य स ॐ लगत्वा शं कभारि
तस्मादाह शन्नोऽ अस्तु द्विपदेशं चतु
ष्पदे॥ ४॥ ॥ समुद्रमथनाज्जाता जगदा
नन्दकारिणी॥ हरिप्रिया च मांगल्यातां
श्रियं प्रव्रवन्तु नः॥ भो वाराणा० श्रीरस्त्वि
ति भवन्तो व्रवन्तु॥ वाह्यराणाः॥ ॐ अस्तु
श्री॥ ३॥ ॐ श्रीश्चते० मइ धारा॥ ॥ ते
नो हतत इजे दक्षाः पार्वतस्त इमे प्येतर्हि द्या
धाय राणा राज्ञमिवैव प्राप्ता राज्ञमिव हवै
प्राप्नोति यऽ एवं विद्वानेते न यजन्ते तस्मा
दा एते न यज्ञे न यजेत स वाऽ एवैकऽ ए

वानुचीनाहंपुरोडाशोभवत्तेनेहास्यानुप
वाधश्रीभवेति॥५॥ यत्कुरुं पुराणाहवा
चनंतदुपविष्टवाक्तरांनावचनाहु
पुरचराडीप्रसादात्सर्वविर्धेःप्रतिपूरण
मस्तु॥ **वाहिराणाः॥** अस्तुपरिपूरणम्॥॥
अथाभिषेकोवशिष्टकलशोदवेने॥
वामतःपत्नीमुपवेशपवाहरोःकुशा
गैःसप्तहोत्रैरभिषेकं कुर्यात्॥ॐ आपो
हिष्टमयोभुवस्तानऽउज्जैर्दधातनम
हेरराण्यचक्षसे॥ योवःशिवतमोरसर
स्तस्यभाजयतेहनः॥ उवातीरिवसातरः॥
तस्माऽअरंगमामवोयस्यक्षयायजि
न्वथःप्रापोजनयथावनः॥ॐ वरुणा
स्योन्नमनमसिवरुणास्यस्त्वममसर्ज
नीस्थोवरुणास्यऽऽतसदनमसिव
रुणास्यऽऽतसदनमसिवरुणास्यऽऽ
तसदनमासीद॥ॐ त्रारमिन्द्रमविता
रमिन्द्र६० हवेहवेसुहव६० सुरमिन्द्रम्॥
कयामिशक्रंस्पृहकृतमिन्द्र६० स्वस्ति
नोमद्यवाधान्विन्द्रः॥ॐ भगप्ररोतर्ब्रह्म
सत्यराधोभगेमान्धियमुदवा ददन्तः

॥ भगस्युरनो जनय गोभिरश्वैर्भगप्यनृभि
 र्नेवन्तः स्याम ॥ ॐ इदमापः पृवहताव
 श्रश्चमलं वयत ॥ यश्चाभिदुदोहानृतं य
 द्वाशेयेऽअभीरुरासू ॥ आपो मातस्मादे
 नसः पवमाश्चमुच्यतु ॥ ॐ समुद्रमत्वा
 वक्याग्नेपरिह्ययामसि पावकोऽअर
 समभ्यः विवो भव ॥ ॐ पुनन्तुमादेवजनाः
 पुनन्तुमनसाधियः ॥ पुनन्तुविश्वाभूता
 निजातवेदः पुनीहिमा ॥ ॐ आप्पायस्व
 ससेतुते विश्वतः सोमवृष्णीसू ॥ भवावा
 जस्यसंगथे ॥ ॐ सन्नेपयाँ सिसमुष
 यन्तुवाजाः संवृष्ट्या न्यभिमातिषाहः ॥
 आप्पायमानोऽअमृताय सोमदिविश्व
 वाँ स्पुत्तमानिधिष्व ॥ ॐ आप्पाय
 स्वमदिन्नमसोमविश्वेभिरदं शु
 भिः ॥ भवानः सप्रथमस्तमः सखावृधे
 ॥ ॐ आटेवत्सोमनोयमत्तरमाच्चित्स
 धस्थात् ॥ अग्नयेत्वाङ्गमयागिराः ॥ ॐ
 तुवम्यन्ताऽअग्निरस्त्रमविश्वाः सुक्षि
 तयः पृथक् ॥ अग्नये कामाय येतिरा
 ॐ अग्निः प्रियेषु धामसूकामोभूत

सभवात्समम्माडेकोविराजति॥ ॐ पंच
 नद्यः सरस्वतीमपि यत्ति सस्रोतसः
 ॥ सरस्वती पंचधा सो देवी भवत्सरित्
 ॥ ॐ देवस्य त्वा सवितुः प्रसवे श्विनोर्वा
 जभ्यां पूज्यो हस्ताभ्याम् ॥ शुश्रूषा
 भेषज्येन तेजस्य बुधवर्चसाया मिषि
 श्यामि सरस्वत्यै भेषज्येन वीर्याया
 न्नायाया मिषि श्यामि त्वस्येन्द्रियै
 रावलाय श्रियै यस्यै मेभिषिवाभि
 ॐ कोसिका तमोसि कस्मै त्वा कायत्र्या ॥
 ॐ सुश्रूषा कसुमैल सत्पराजमा ॥ ॐ शिरो
 मे श्रीर्यशो मुखं त्विषिकेशा श्रुचम
 श्रुशि ॥ राजामे प्यारो ॥ अमृत ६० स
 म्मा दुक्षर्विराद्धो वम ॥ ॐ जिह्वामे भ
 द्वाग्रहो मानो मन्त्रुः स्वराद्दामः ॥
 मोदां प्य मोदा ॥ अङ्गुली रङ्गानिमि
 त्तमे सहः ॥ ॐ वाङ्मे वलमिन्द्रिय
 ६० हस्तौ मे कर्मवीर्यम ॥ आत्मा
 क्षत्रसुरो मम ॥ ॐ वृद्धिर्मे राष्ट्रमुदर
 म ६० सौग्रीवाश्च श्रोणि ॥ उरु ॥ अरत्नी

जानुनीविशोमेऊनिसर्वतः॥ ॐ नामीनेवि
तुंविज्ञानंपायुर्मेपविब्रसत॥ आनन्दन
न्दोवारोमेभगःसोभागपाम्यसः॥ ॐ ज
शावांपद्मान्भस्मीस्मिन्विशिरोजाप्रति
ष्टिगः॥ ॐ प्रतिक्षेत्रेप्रतिष्ठाभिराद्युप्र
त्यश्वेषुप्रतितिष्ठामिगोषु॥ प्रत्यङ्गे
षुप्रतितिष्ठस्मात्कमप्रतिप्रारोषुप्र
तितिष्ठामिपुष्टेप्रतिष्ठावापृथिव्योःप्र
तितिष्ठामियज्ञे॥ ॐ त्रयोदेवाऽस्काद
रात्रयसि६०सोःसुराधसः॥ वृहस्पति
पुरोहितादेवस्यसविनुःसवे॥ देवादेव
रवन्तुमा॥ ॐ प्रथमाद्वितीयेद्वितीयास्तृ
तीयेस्तृतीयाःसत्येनसत्यंयज्ञेनयज्ञो
यजुर्विर्यजुंॐ प्रिसामभिःसामान्य
ग्नित्रयःपुरोनुवाक्याभिःपुरोनुवाक्याः
याज्याऽभिर्याज्यावषट्कारैर्वषट्का
नाऽआहुतिभिः॥ विराजुगयोमेकामा
न्समर्द्धयन्तुमुखाह॥ ॐ लोमानिप्र
यतिर्ममन्तुः॥ ॐ आनतिरागति॥ माॐ
समऽउपतिष्ठस्वस्थिमज्जामऽआन
ति॥ ॐ अश्विना तेजसावक्षप्रारो

नमस्वतीवीर्यम्॥ वाचन्द्यो वलेनेत्या
यदधुरिन्द्रियम्॥ ॐ विश्वानि देवसवित
रुदितानि परासुव॥ यद्भद्रन्तन्ऽप्रासु
व॥ ॐ धाम हृदग्निरिन्द्रो ब्रह्मा देवो ब्र
ह्मस्यतिः॥ सचेतसे विश्वे देवा यज्ञस्या
वन्तुनः शुभो॥ ॐ त्वय्यविष्टुदाशुघोन्तु
ः प्राहि शृणु धीगिरः॥ रक्षातौ कमुनत्कम
ना॥ ॐ अन्नपन्नस्य नो देह्यनमीव स्य शु
ष्मिनः॥ प्रपु दाता रत्नारिषः पुज्जिनो धे
हि द्विपदे चतुष्पदे॥ ॐ पाला संभवति
तेरा ब्राह्मणो भिषिचतिव ह्मा वै पाला
शो व ह्मा रौ वै तमेतदभिषिचति॥ ॐ
ओ दुस्वरम्भवति तेन स्त्रोभिषिचति
त्पन्नम्वा पुर्ग दुस्वर उरवे स्त्रयाव देपु
रुषस्य स्त्रं भवति तेनैव तावदज्ञानायति ते
नो कर्त्यन्त स्मारो दुस्वरेण स्त्रोभिषिचति
॥२॥ न्यगोधपादम्भवति तेन मित्रोरा
जन्मोभिषिचति॥ यद्विर्वै न्यगोधः प्र
तिष्ठितो मित्रेण वै राजन्मः प्रतिष्ठित
स्तस्मान्नेयगोधपादेन मित्रोभिषिचति
ति॥३॥ अश्वत्थं भवति तेन वै त्रयोभि

विष्णुति सदेवाश्च स्थेतिष्ठत इन्द्रो मरुत उपा
सत्र यत्ततस्मादाश्च स्थेन वैशेषाभिषिञ्चति
॥४॥ सर्वसुनभ्यं मर्दनं भवति परमेवार्थ
षगन्धो यत्सर्वसुरभ्यं मर्दनं गंधेनैव न मेतद
भिषिञ्चति ॥५॥ यद्देव कल्याणं होति
प्राप्तं वै कल्याणं मृतं मुहं प्राणाऽऽमृत
तेनैवैतमेतदभिषिञ्चति ॥६॥ सर्वेषां वा
रुषवेदानां ६० रसो यत्साम सर्वेषां मेवेन
मेतद्देवानां ६० रसेनाभिषिञ्चति ॥ सुरा
स्त्वेति ॥ अमृताभिषेको रक्तः ॥ इत्यभिषे
कः ॥ ॥ ततः सुवासिनीभिर्नीरांजनं कुर्या
त् ॥ ॐ आयुष्यं वर्चस्पतिमिति त्रैव स्पृष्ट्वा
त्रैवित्रं कृत्वा करीत्रिष्टुष्ट्यां सिहि
रराप देवताजपे विनियोगः ॥ ॐ आयु
ष्यं वर्चस्पत्य ६० रायस्योषमोद्दिदम् ॥ इदं
६० हिररापम्वर्चस्वज्जैत्राया विशाता दुमा
म् ॥ ७ ॥ ॐ नत दुक्षां ॐ सिनपित्रास्त्रर
न्ति देवानां मोजः प्रथमं ६० ह्येतत् ॥
यो विभर्ति दाक्षायरा ६० हिरराप ६० स
देवेषु कुराते दीर्घमायुः समनुष्येषु
कुराते दीर्घमायुः ॥ २ ॥ ॐ यदावध

न्दाक्षायरागहिरापद० शतानीकायसुमन
समानाः॥ तन्मऽप्रावधामिशतशारदा
यायुष्मात्ररदद्विर्धामम॥ ३॥ ॥ ॐ
ॐ आरात्रिपार्थिव० रजः पितरप्यार
थिधामभिः॥ दिवः सदा ॐ सिद्धहतीवि
निष्ठसऽप्रात्नेपंवर्ततेतमः॥ ॥ इतिपु
राणाहवाचनम्॥

अथमातृकापूजनम्॥ यवपुञ्जेष्वथोवासा
त्करांमातृपूजनम्॥ आवाहनादिकंका
र्येतामातृत्रैवपूजने॥ ॥ मातृपुत्रैकं पूज
येत्॥ यथा॥ गौरी १ पद्मा २ रात्री ३ मैधा ४
सावित्री ५ विजया ६ जया ७ देवसेना ८ त्व
धा ९ स्वाहा १० मातरी ११ लोकमातरः १२
॥ हृदि १३ पुष्टि १४ सत्तुष्टि १५ आत्म
नःकुलदेवता १६ ॥ गरोक्षेनाधिकाश्च
तावद्गौपूजाश्चधा १७ ॥ ॥ पूजोपक
रणा न्युपकल्प॥ प्रायश्चित्तपवित्रप
कुत्रातिलयवजलान्मोदय॥ अथ
त्यादि॥ अमुककर्मार्त्तगणपति
सहितगौर्यादिमातृकापूजनकर्मार्हं
करिष्ये इति संकल्प॥ अक्षतैः॥ ॐ भू
र्भुवःस्वः गणपतये इहागच्छत्यादि॥ ॐ
भू० गौरी इहागच्छ॥ एवं सर्वार्थां प्र

स्थापयेत् ९

त्रेकमावाह्याँ ॐ मनोज्ञतिर्जृषतामाज्ज्य
 स्पृहस्पतिर्जमिमन्तनोत्वरिष्टं य
 ज्ञासमिमं दधातु विश्वे देवासः इह माद
 यन्तामोँ इँ प्रतिष्ठु ॥ सुप्रतिष्ठो भववर
 दो भव ॥ ॥ **आसनं** ॥ गणेश सहित गौर्या
 दिमातृकाभ्यो नमः ॥ आसनं समर्प्या
 मि ॥ **एवं प्राद्यादिदिशान्** ॥ ॐ सम
 खो देवाधिया सन्दक्षिरा यो ह चक्षसा
 ॥ मासः आयुः प्रमोषीर्मे अहन्तव च्ची
 रं विदेयतव देवि सं दृशि ॥ गणपति सहि
 त गौर्यादिमातृभ्यो मन्त्रपुष्पाञ्जलिं स
 मर्पयामि ॥ **इति मातृका पूजा** ॥ ॥ ततो
 द्युतमातृका पूजा ॥ पंचवा सप्तवा कुर्व्या
 मि त्रीतु द्युत पंक्तयः ॥ कीर्तिलक्ष्मी धृ
 तिर्मेधा सिद्धिं प्रज्ञा सरस्वती ॥ मातृलम्प
 पुप्रपुजेता स प्रेता द्युतमातरः ॥ ॥ भिन्नो
 द्युतेन स फले खा म्वा पंचरेखा कृत्वा क
 राट्टे त्रीतीर्य गेकारेखा कृत्वा पूजयेत् ॥
 (ॐ वसोः पवित्रमसि शतधारं वसोः पवि
 त्रमसि सहस्रधारं मू ॥ देवस्त्वा सविता
 पुनातु वसोः पवित्रे रात्रात धारे रा सुधा
 कामधुक्षः ॥ द्युतमातरः इहा गच्छ इत्या
 दिः मातृका वत् पूजयेत् ॥ ॥ **इति वसो**

(ॐ अत इन्द्रमयामहे ॥ ॐ स्वस्ति दाविशस्यतिः ॥ ॐ
हरणघपाजः प्रसितिन्नपृथीमित्यनुवाकाः ॥ २

धारा ॥ ॥ ततो नान्दीश्राद्धः ॥ ॥ ० ॥
ततो वास्तुशान्त्यर्थं ॥ आचार्यः ॥ यदत्र
संस्थितं भूतं स्थानमाश्रित्य सर्वदा ॥ स्था
नं तत्त्वात्तु यत्सर्वं यत्र स्थितं तत्र गच्छतु ॥ अ
वक्रामन्तु भूतानि पिशाचाः सर्वतोदि सं
॥ सर्वेषां सविरोधेन ब्रह्म कर्म समा रभेत
॥ भूतप्रेतपिशाचाश्चाप्यक्रामन्तुराक्ष
साः ॥ स्थानादस्माद्ब्रजत्वम्यत्स्वीकरोमि
भुवन्विमामु ॥ इति गौरसर्षपाचिवीर्य
॥ पंचगव्येन सर्वे गृहान् प्रोक्षयेत् ॥ ॐ
आपो हिष्ठा ० च न ॥ ॐ मानो माहातं ॥
ॐ मानस्तोके ॥ ॥ हस्तमितं कुराडं वा
स्थं रिडलं वा कृत्वा तत्पूर्वतस्तदीशा
न्मां चतुरंगुले च हस्तमात्रं वेदिद्वयं
कृत्वा ईशानादिकोरोषु कीलकचतुष्ट
यं निखने अथा ॥ विसन्तु भूतलैर्गालो ना
कपालाश्च सर्वशः ॥ यस्मिन् गृहे वसति
ष्टन्तु आयुर्वरकरा स देतिप्रतिकीलकं
मंत्रावृत्तिः ॥ ॥ ततः ईशानादि क्रमेणैव
चतुर्षु कोरोषु माषभक्तवलिं शं कुपार
श्वेदशा अथा ॥ ॐ नहि स्पशमविदन्तं
नमस्माद्वैश्वानरात्पुरस्तात्तु मग्ने समेन

महधनमृतात्रुमन्त्रवैश्वानरंक्षेत्रजित्वा
देवाः॥ॐॐअग्निभ्योप्यथसर्पेभ्योयेवा
न्नेतत्समाश्रिताः॥तेभ्योवलिम्युयच्छ
मिपुरापमोदनमुत्तमम्॥ॐॐअग्निभ्य
ःसर्पेभ्योयेवान्नेभ्यस्तत्समाश्रितेभ्यः
स्रष्टुसदीपमाषभक्तवलिर्नमः॥भो
भोअग्नयःसर्पाःयेनेतत्समाश्रिताः
दिशंरक्षतःवलिर्भक्तममयजमानस्य
सपरिवारकस्यायुःकर्तारःक्षेमकर्तारः
शान्तिकर्तारस्तृष्टिकर्तारःपुष्टिकर्तार
रोभववरदोभवन्तु॥इतिवतुर्षुको
रोषुदत्वावेशुपरिवस्त्रामासीत्यकु
पुमादिनास्वर्गोरोप्यब्रह्माकया॥२॥
काशीतिपदकरणार्थप्राक्पश्चादा
यतादशारेखांरेखांप्रत्येकमन्त्रेणाकु
र्याद्यथा॥ॐॐशान्तायेनमः॥इत्येक
रेखांकुर्यात्॥१॥ॐॐयत्रोवन्त्येनमः॥२॥
ॐॐकान्तायेनमः॥३॥ॐॐविस्तालायेनमः
॥४॥ॐॐप्राणावाहित्येनमः॥५॥ॐॐसत्ये
नमः॥६॥ॐॐसूमन्येनमः॥७॥ॐॐनन्दा
येनमः॥८॥ॐॐसुभद्रायेनमः॥९॥ॐॐभ
द्रायेनमः॥१०॥ॐॐसमिद्धशमिर्मन्त्रैः
प्राक्पश्चादायतारेखांकृत्वापुनस्तद

स८

दक्षिणोदकसंस्थाद्यज्जलात्मकदशरे
 खांकूर्याथ॥ॐ हिरण्मायेनमः॥१॥
 ॐ सुभगायेनमः॥२॥ॐ लक्ष्म्येनमः
 ॥३॥ॐ विभूतयेनमः॥४॥ॐ विमला
 येनमः॥५॥ॐ प्रियायेनमः॥६॥ॐ
 जयायेनमः॥७॥ॐ ज्वालायेनमः॥ कालापाठ
 ८॥ॐ विशोकायेनमः॥९॥ॐ इन्द्रा
 येनमः॥१०॥एभिदशभिन्नैर्दक्षिणो
 दगायतांदशरेखांवृत्त्वाएवमेकाशी
 तिपदसंप्रशने॥ ॥ततोदशसुरेखा
 सुत्रात्तादीनूहिरण्मादीनूगन्धाक्षत
 कुसुमैःप्रत्येकमभ्यर्च्य॥ ॥ततःकुरो
 वास्थरिडलेवास्वशाखोक्तविभिना
 ग्निंसंस्थाप्य॥तद्दक्षिणवेशांसूर्याद
 योग्रहान्साङ्गं संस्थाप्यतान्संपूज्य॥ ॥
 ततोवास्तवकुविभिनाकाश्विदेखांसं
 मार्यपञ्चवत्वारिंशत्पदान्प्रवक्षि
 ष्यते॥ ॥तेषुपदेषुशिखादिवृत्ता
 न्तेदेवतानांवाच्यस्थापयेत्तथा॥ ॥
 तत्रादौईशानकोरापदेवासाःशिर
 सि॥ॐ अग्नेसहस्राक्ष॥शतमूर्ध्नि

तन्नेपाराणाः सहस्रं चानाः ॥ त्वष्ट० साहस्र
स्वरायऽ ईश्विषे तस्मै ते विधेम वाजा
य स्वाहा ॥ ॐ शिखिने नमः ॥ शिखिना
५ वाहयामि ॥ ॥ ॥ तदक्षिरौकपदे दक्षि
रानेवे प्रजन्तं ॥ ॐ महा ३ इन्द्रो यऽ ओ
जसा प्रज्जन्तो वृद्धि मो ३ इवा ॥ त्त्रो मे व
त्सस्पद्या वृद्धि ॥ ॐ प्रजन्ताय नमः ॥ २ ॥
तदक्षिरापदे तत्प्रश्निमपदे च दक्षि
राश्रीवे जयन्तं ॥ ॐ गोत्रभिद श्रीविदं
वज्जवाङ्ग अयन्तम अमप्रमृशान्तमो
जसा ॥ इमं सजाताऽ अनुवीरय द्रुमि
त्यष्ट० सरवायोऽ अनुसहं रभदुं मू ॥
ॐ जयन्ताय नमः ॥ ३ ॥ तदक्षिरापद
द्वये दक्षिरां श्रीकुलिशा युधं ॥ ॐ
मातऽ इन्द्रते च यचुराषाडयुक्ता सोऽ
अब्रह्माता विदसा मतिश्चारथमधि
यं वज्रुहत्तारश्चमीन्देव यमसेस्व
भ्रान् ॥ ॐ कुलिशा युधाय नमः ॥ ४ ॥
तदक्षिरापदद्वये दक्षिरावा हो सु
र्यमू ॥ ॐ आर्वा देवाः सूर्यश्च रुचो र
गोष्ठश्चैष आनूचः ॥ इन्द्राग्नीता
भिः सर्वाभीरुचन्मो धत्तवहस्पते ॥

ॐ सूर्याय नमः ॥ तद्दक्षिणापदद्वये दक्षे
रावाहावे गवां ॥ ॐ देवस्य चेतनो महि
स्य सवितुर्हवामहे ॥ सुमति ६० सत्परा
धसम ॥ ॐ सत्याय नमः ॥ तद्दक्षिणा
पदद्वये दक्षिणा कूपरे भृशं ॥ ॐ ह
हनिदिध्याऽऽरुषामभूरिवास्तस्य
धुःस्वरः ॥ ॐ येषामिन्दोऽयुवा सखा
॥ ॐ भृशाय नमः ॥ ७ ॥ तद्दक्षिणैक
पदे दक्षिणा प्रवाहावाकांशं ॥ ॐ ह
तश्च न पावानः पिवत च सावसा पावानः
पिवता न्नरिक्षस्य हविरसि स्वाहा ॥
दिशः पृथिवाऽऽग्निदिशो विदिशो
उदिशो दिग्मयः स्वाहा ॥ ॐ आकार
शाय नमः ॥ ८ ॥ तद्दक्षिणा यवोराप
दे दक्षिणा प्रवाहावे ववायुं ॥ ॐ वायवाय
नसहस्रिणा नथास्तस्त्रेभिरागहि ॥ ९
नियुत्वा सोमपीतये ॥ ॐ वायवे नमः
॥ १० ॥ तत्पश्चिमेकपदे दक्षिणाम
निवन्धे पूषणाम् ॥ ॐ पूषन्तव वृश
वयन्तरिष्णेम कदावन ॥ स्तोता रस्त्र

५५६ स्मृतिः॥ ॐ पूष्टे नमः॥ १०॥ तत्प
श्चिमपदेतदुत्तरपदेतदक्षिरापाश्वेवि
तथं॥ ॐ यावती यावापृथिवीयावच्चस
प्सिन्धवोवितस्थिरे॥ तावन्नमिन्दुतेगु
हंमृज्ज्यागृह्णाम्यक्षितमपिगृह्णाम्य
क्षितम्॥ ॐ वितथायनमः॥ ११॥ तत्प
श्चिमपदद्वयेदक्षिरापाश्वेएवगृहे
क्षितम्॥ ॐ भद्रोमेसिप्सुवावस्त्वभुव
स्यतेविश्वान्यभिधामानि॥ सात्त्वापर
िपरिणोविदन्मात्त्वापरिपन्थिनोवि
दन्मात्त्वावकाऽश्रुद्यायवोविदन्॥ १२
त्रोपनोभूत्वापरापतयजमानं गृहानुग ^{स्य}
क्षतनोमेस्त्वितम्॥ ॐ गृहक्षतायनमः
॥ १३॥ ॥ तत्पश्चिमपदद्वयेदक्षिरा
रोयमम्॥ ॐ असि यमोऽश्रुस्यादि
त्योऽश्रुर्वन्नसिञ्चितो गृह्योनवृतेन॥ १४
असिसोमेनसमयाविपृक्तेऽश्राकु
स्त्रेत्रीणिदिविवन्धनानि॥ ॐ यमाय
नमः॥ १५॥ ॥ तत्पश्चिमपदद्वयेदक्षि
राजानौगन्धर्वम्॥ ॐ त्वाङ्गन्धर्वाऽश्रु
खनत्त्वामिन्द्रत्त्वामृहस्यतिः॥ त्वा

मोषधेसोमोराजाविद्वान्प्रक्षमादमुञ्च
त॥ ॐ गन्धर्वेभ्योनमः॥ १४॥ तत्पश्चिम
पदद्वयेदक्षिराद्यं द्यायां भृङ्गराजम्
॥ ॐ प्रजापतये पुरुषान्द्रस्त्रिनऽआ
त्मभते द्वावेप्सुषीश्चक्षुषेमत्राकाशे त्रा
यभृङ्गाः॥ ॐ भृङ्गराजाय नमः॥ १५॥
॥ ॥ तत्पश्चिमोपरिस्थे कपदे दक्षिरास्त्रि
विमृगम्॥ ॐ प्रजापतये च द्वायवे च
गोमृगो वरुणाचार्यो मेघो अमाय
कृष्णो मनुष्यराजाय मर्कतभ्रातृला
यरोहिदप्रभाय गवयीक्षिप्यश्वेनाय
वर्तिकानीलंगोः क्रिमिः समुद्राय शि
शुमारो हिमवते हस्त्री॥ ॐ मृगाय नमः
॥ १६॥ ॥ तत्पश्चिमेनेत्रतः कोरौ कप
दे पादयोः पितृन्॥ ॐ पितृभ्यः स्वधा
यिधमः स्वधानमः पितामहे धमः स्वधा
यिधमः स्वधानमः पृथुपितामहे धमः स्व
धायिधमः स्वधानमः॥ अक्षन्वितरो
नीमदन्तपितरो तीक्ष्णपन्तपितरः पित
रः शुन्धर्धम्॥ ॐ पितृभ्योनमः॥ १७॥
तदुत्तरैकपदे वासस्त्रि विद्योवारि

काम॥ ॐ यज्ञो देवानाम्यज्ञेति सुमनसा
 दिक्षोऽसो भवतामृडयन्तः॥ अवावर्चवी
 सुमती च वृत्ता द६० होश्चि आचरिवो
 विन्नरामयादि त्प्रेस्त्वा॥ ॐ दोवारिकाय
 नमः॥ १६॥ ॥ तदुत्तरपदे तत्प्राकपदे
 च वामजं चायामुग्रीवम्॥ ॐ अश्वस्तू
 प्ररोगो मृगस्ते प्राजापत्योः कृद्वनग्रीवा
 ५ आग्नेयोरराटे पुरस्तात्सारस्वती मे
 अधस्ताद्वज्रो राश्विनावधौ वाह्योः सो रामो
 माप्रो हनः श्यामो नाभ्यां सोर्य्यामो
 श्वेतः श्वकृद्वनश्च पार्श्वयोरुत्वा
 व्यौ लोमशा सङ्गो सङ्गौ वायव्यः श्वे
 तः पुच्छः ५ इन्द्राय स्वपस्याय वेह देव
 दद्वनवो वामनः॥ ॐ सुग्रीवाय नमः॥ १७॥
 ॥ तदुत्तरपदद्वये वामजानो पुष्पदन्तम्
 ॥ ॐ गन्धर्वस्त्वा विश्वावसुः परिदधा
 तु विश्वस्यारिश्चो यजमानस्य परिधि
 रस्य निरिडः ५ इडितः॥ ॐ पुष्पदन्ताय
 नमः॥ २०॥ ॥ तदुत्तरपदद्वये वामोरो
 वरुणम्॥ ॐ तत्त्वायामिबुक्ष्मणाव
 न्दमानस्त्रयाशास्ते यजमानो हविर्वि६

॥ अहोमानो बहुरोहवो ह्युरुरा १० समा
नऽप्रायुः प्रमोषीः ॥ ॐ बहुरागयनमः
॥ २५ ॥ ॥ तदुत्तरपदद्वये वामपार्श्वे
असुरम् ॥ ॐ हिरण्यहस्तोऽसुरः सु
नीथः सुमृडीकः स्ववायान्वचाङ्ग ॥ अप
सेधन्नक्षसोषातुधानानस्था देवः प्र
तिदोषकुराणः ॥ ॐ असुरेभ्यो नमः ॥ २२
॥ ॥ तदुत्तरपदद्वये वामपार्श्वे स्वर्गो
पम् ॥ ॐ प्रमन्त्रहेत्रावसानाय शृषमाङ्ग
किर्वरासेऽङ्गिरस्वतः ॥ सुवृत्तिभिस्तु
वतऽङ्गमियायाश्चोमार्कनरे विश्वर
तायः ॥ ॐ शोषाय नमः ॥ २३ ॥ ॥ तदुत्त
रोपरिस्थैकपदे वाममणिवन्धोपापम्
॥ ॐ ब्रह्मरोगा ब्रह्मराम ॥ क्षत्राय राज
न्यामरुद्धो वैश्वपन्नपसे श्वदन्तप्रसे
तस्वरन्नारकाय वीरराम्पाप्मने ह्री
वमाङ्गयायाऽङ्गयोगूङ्गमाय पूश्च
स्तुमतिङ्गष्टाय मागधम् ॥ ॐ पाप्मने
नमः ॥ २४ ॥ ॥ तदुत्तरैवायवकोराप
देवामप्रवाहो रोगम् ॥ ॐ नमो वज्राय
व्याधिने नाना मयतये नमो नमो भ ॐ वर

हेतौ जगताम्यतयेनमोनमो रुद्रायातता
 यिनेक्षेत्राणाम्यतयेनमोनमः सृतायाह
 न्त्येव नानाम्यतयेनमोनमः॥ ॐ श्रीगाय
 नमः॥ २५॥ ॥ तत्प्रागेकपदेवामप्रवा
 हावेव अहिम्॥ ॐ अहिरिवभोगैः प
 र्येतिवाङ्मुपायाहेतिमपरिचाधमानः
 ॥ हस्तध्याविश्वावयुनानिचिद्वान्युमा
 न्युमा ॐ संमपरिपातुविश्वतः॥ ॐ अ
 हिनेनमः॥ २६॥ ॥ तत्प्राकपदेदक्षि
 णापदेवामकूर्परमुखं॥ ॐ क्रमश्चम
 ग्नितानाकमुख्य ६ हस्तेपुविभुतः॥ दि
 वस्पृष्टं स्वर्गन्त्वामिश्रादेवेभिराधम
 ॥ ॐ मूर्व्यायनमः॥ २७॥ ॥ तत्प्राकपद
 दयेवामप्रवाहोभन्ताठम्॥ ॐ आद्यागु
 न्निषूचिकोभौवृकश्चरक्षति॥ त्रयेनम्यत
 त्रिरा६० सि६० ह६० सेमम्यात्त्व६० हस४॥ ॐ भ
 द्रायनमः॥ २८॥ ॥ तत्प्राकपददये
 वामवाहावेवसोमम्॥ ॐ इमन्देवाऽग्रम
 पत्न६० सुवह्ममहतेक्षेत्रायमहतेज्येष्ठायम
 न्द्रसेन्द्रियाय॥ इमममुष्मपुत्रममुष्यैषु
 त्रसस्यैवित्राऽस्पवौमीराजासोमोस्माक
 म्प्राह्मणानां राजा॥ ॐ सोमायनमः॥

हेतौ जगताम्यतयेनमोनमो रुद्रायातता

२२॥ तत्प्राक्पदद्वयेवामां त्रे स पर्जसा ॥ ॐ
नमोस्तु स पर्जसां भ्यो ये केच पृथिवीमनु ॥ ये
ऽयुत्तरिक्षे ये दिवितेभ्यः स पर्जसां नमः
॥ ॐ स पर्जसां नमः ॥ ३० ॥ ॥ तत्प्राक्पदद्व
येवामश्रोत्रेयुदितिमा ॥ ॐ युदिति श्रौर
दितिरन्तरिक्षमदिति मरुता सपिता सपु
त्रः ॥ विश्वे देवाऽयुदितिः पञ्चजनाऽ
युदिति ज्ञातमदितिर्जनित्वमा ॥ ॐ यु
दित्येनमः ॥ ३१ ॥ ॥ तत्प्रागुपरिस्थे क
पदेवामनेत्रेदितिमा ॥ ॐ महानाम्नो रे
वत्यो विश्वाऽयात्राः प्रभूवरी ॥ मैत्री
विद्युतो वाचः स्ववीभीः शम्पन्तु त्वा ॥
ॐ दित्येनमः ॥ ३२ ॥ ॥ तदक्षिरो वि
विपदाधः कोरापदेमुखे आपं ॥ ॐ
आपोऽयस्मान्मातरः शुन्धयन्तु द्युते
ननो द्युतपरः पुनन्तु ॥ ॐ विश्वे हिरि
प्रभुवहन्ति देवी रुदिदाव्यः शुचिरा
पूतऽसमि ॥ ॐ अद्भ्यो नमः ॥ ३३ ॥ ॥
आग्नेयेवायुपदाधः कोरापदे दक्षि
राहसेसावित्रमा ॥ ॐ उपयामगृहीतो
सि सावित्रो सि च नो धाश्च नो धा असि च नो
तयि धो हि ॥ जि न्यधजन्त्रि न्यधजपति

मगायदेवायत्वा सवित्रे ॥ ॐ सवित्राय
नमः ॥ ३४ ॥ ॥ नैऋत्ये पितृपदाधः कोरा
पदे मेरे जयम् ॥ ॐ तमुत्वा पाथ्यो वृषा
समीधे दस्युहेतमम् ॥ धनं त्रयं रसो
रसो ॥ ॐ यथायनमः ॥ ३५ ॥ ॥ वायवे
रोगपदाधः कोरापदे वामहस्तिरुदं ॥
ॐ रुषते रुद्रभाः सहस्वस्त्रान्विकयात
अुषस्वस्वाहे षते रुद्रभागऽ आखुस्ते
पशुः ॥ ॐ रुद्राय नमः ॥ ३६ ॥ ॥ मध्य
पदे षीवानपदा दक्षिरापदत्रये द
क्षिरासने त्र्यर्च्यमगाम् ॥ ॐ त्र्यर्च्यम
रा मृहस्पतिमिन्द्रानां यचोदय ॥
वावन्वि हनु ० सरस्वति ० सवितारश्च
वाजिन ० स्वाहा ॥ ॐ त्र्यर्च्यमगानमः ॥
३७ ॥ ॥ तद्विद्विराग्नये ककोरापदे द
क्षिराहस्ते सवितारम् ॥ ॐ सवित्रा प्रस
वित्रा स रस्वत्या वावा त्वष्टारूपैः पूष्टा
पशुभिरिन्द्रेणास्मै बृहस्पतिना वृक्ष
णा वरुणो नो जसा निताने जसा ॥ सोमेन
राजा विष्मना दशम्या देवतया प्रश्रुतः
प्रसर्पामि ॥ ॐ सवित्रे नमः ॥ ३८ ॥ ॥ त
त्पश्चिमपदत्रये जठरे दक्षिराभागे विवर

विन्दते४

रपत्तम्॥ ॐ विवस्वन्नादित्येष्टते सोमपीठस्त
 स्मिन्नत्त्व॥ १७॥ दस्यो नरो वचसे दधात
 नयदात्री दी दम्य तीक्ष्णममश्रुतः॥ पु
 मात्रो जयते वै स्वधा विश्वा हो रप ३२
 धते ग हे॥ ॐ विवस्वने नमः॥ ३२॥ ॥
 तत्पश्चिमेने ज्ञात्वा कोरापदे वषरा यो वि
 बुधाधिपम्॥ ॐ इन्द्रं विश्वाभ्युवीहधरं
 त्समुद्रव्यवसंगिरः॥ रथीतमर्धं रथी
 नां द्वाजा ४ सत्प्रतिमप्रतिम॥ ॐ विव
 धाधिपतये नमः॥ ४०॥ ॥ तदुत्तरप
 दत्रये जठरे वामभागे मित्रम्॥ ॐ मि
 त्रस्य चर्षणी धृतो वो देवस्य सानसि। शु
 नश्चित्रश्च विस्त्रमम्॥ ॐ मित्राय न
 मः॥ ४१॥ ॥ तदुत्तरे वायव्यकोराप
 देवामहस्ये राजजक्ष्मारा म्॥ ॐ साकं
 यक्ष्मप्रपतचापेरा किकि दीविना॥
 साकम्वातस्य धाज्जसाकं नरपनिहा
 कया॥ ॐ राजयक्ष्मरो नमः॥ ४२॥ ॥
 तत्प्राक्पदत्रये वामस्तने पृथ्वीधरम्॥
 ॐ यस्म्यकुर्मो गा हे हविस्त्रमग्ने वहु
 या त्वम्॥ तस्मै देवाऽअधिबुवन्नयश्च
 बुधरा स्पति॥ ॐ पृथ्वीधराय नमः॥

॥४३॥ ॥तस्यागीशानकोरापदेउरसि
 प्रापवत्समः॥ॐ ॥पोऽश्रुस्मान्नात
 रःशुंध्यन्नुद्यतेननोद्युतपुःपुनन्नु
 ॥विश्वः०॥हिरिप्रम्यवहन्निदेवीरु
 दिदाव्यःशुचिरापूतऽसमि॥ॐ ॥प्रा
 पवत्सायनमः॥४४॥ ॥मध्येनवप
 देषुहन्नाभ्योब्रह्मरामः॥ॐ ॥ब्रह्मय
 ज्ञानंम्यथमम्युरक्षादिसीमतःसु
 रुचोवेनऽप्रावःसवुध्याऽउपमाऽ
 अम्यविद्याःसतश्चयोनिमसतश्चवि
 वः॥ॐ ॥ब्रह्मरोनमः॥४५॥ ॥ततउ
 त्तेरेषवातं सुवर्गमयंरूपमयम्वा
 स्थापये॥ॐ ॥वास्तोषतेर्वशिष्ठःअपि
 त्रिष्टुष्टुन्देवास्तोषतिदेवतावास्तोरा
 वाहनेविनियोगः॥ॐ ॥वास्तोषतेप्रति
 जानीह्यस्यत्स्वावेवोअनमीवोभवानः
 ॥यत्तेमहेप्रतितेनोजुषस्वत्रान्मोभवद्वि
 पदेशंचतुष्पदे॥ॐ ॥वास्तोषतयेनमः
 ॥ ॥ततोमराउलाहहिरीशानादिको
 रोषुचरक्यादिनूस्थापयेद्यथा॥

सि

ईशाने चरकी ॥ ॐ अक्षराजाय कितवं
 कृतायादि नवदर्शने तारैकलिपिनन्द्या
 पनायाधिकलिपिनं मास्कन्दाय सभा
 स्थानुमृत्तवे गोद्याय मन्त्राय गोद्या
 तद्युधयोगास्त्रिहन्त्रं मिश्रमाराऽउप
 तिष्ठति दुष्कृताय चरकाय मया पाने से
 लगमू ॥ ॐ चरको नमः ॥ ॥ श्राने यां वि
 दारी ॥ ॐ उशिगशिकविरञ्जारिरसि व
 मारिरवस्थूरसि दुवस्वाश्च न्धूरसि मा
 ज्जालीषः संम्राडसि हजानुः परिषद्यो
 सिपवमानो न भोप्युतक्तामृद्यो (सिहचा
 सदन ३ अतधामासि स्वर्ज्येतिः ॥ ॐ
 विदार्थे नमः ॥ ॥ नैऋत्यां पूतना ॥ ॐ
 दलं द्यावा मलिमू अश्वौत्तस्करात्रं
 इउत ॥ हनुव्यां सेना नगवस्त्रां रत्न
 श्वादमुखादि तान् ॥ ॐ पूतनाये नमः ॥
 वायवां पापराक्षसि ॥ ॐ रक्षसाग्रा गोसि
 निरस्त ६ रक्ष ३ इदमह ६ रक्षो भितिष्ठ
 नीदमह ६ रक्षो ववाध ३ इदमह ६ रक्षो
 धमन्तमोनयामि ॥ घृतेन द्यावापृथिवी
 यो र्त्वाथान्वायो वेस्त्रोकाना मग्निरा

सि

अपस्पवेतु स्वाहा स्वाहा कृते उ उ ई न भ स
म्राह तं गच्छ त म् ॥ ॐ पा प रा क्ष स्यै न मः
॥ ॥ पूर्व स्कन्द ॥ ॐ अजारे पित्राङ्गि ला
श्वा विष्णु रू पित्राङ्गि ला ॥ श श ५ अ
स्कन्द मर्ष अहिः पन्था म्बि स र्प्य ति ॥ ॐ
स्कन्दाय न मः ॥ ॥ दक्षिणै र्य म्गाम ॥
ॐ अर्य मरां वरुणा ६ सोम मश्चिनो
सरस्वती नः ॥ सुभगा मयस्क रत्न ॥ ॐ
र्य म्गो न मः ॥ ॥ पश्चिमे जम्भक म् ॥
ॐ शन्नो भवन्तु वाजिनो हवेषु देवता
ता मित्र द्रवः स्वर्काः ॥ जम्भ यन्नो हि
म्व क ६ रक्षा ७ सिस न म्म स्म द्यु य व न
मी वा ॥ ॐ जम्भ काय न मः ॥ ॥ उत्तरे
पिलि पिच्छ कं ॥ ॐ द्यौरा सित्प पूर्व वि
त्रिर श्व ५ आसी हृ ह द्ययः ॥ अ विरा
सी त्पिलि पि ला रा त्रिरा सी त्पित्राङ्गि
ला ॥ ॐ पिलि पिच्छ काय न मः ॥ ॥ पु
नः पूर्वा दिषु त्रय त्रयं ॥ ॐ न मः शङ्ख वे
च पशु तये च न मः उ ग्रा य च भी मा य
च न मो गो व धा य च दू रे व धा य च न मो
हन्त्रे च हनी य स्ये च न मो वृ क्षे ष्यो हरि
के त्री ष्यो न मः तारा य ॥ ॐ भी म रू पा

यनमः॥ ॥ दक्षिणे ॥ ॐ इमा रुद्राय नमः
बसे कपदिने क्षयदीराय पुवरा महे
मतीः॥ यथा समसद्विपदे चतुष्पादे वि
श्वस्युष्टु क्रामेऽश्वस्मिन्ननातुरमू॥
ॐ त्रिपुरान्तकाय नमः॥ ॥ पश्चिमे ॥ ॐ
निहोता होतृषदने विद्यानस्त्वेषो दीदि
वांरं असदत्सु दक्षः॥ अद्वैततप
मतिर्वसिष्ठः सहस्रमरः शुविजि
ह्वोऽग्निः॥ ॐ अग्निजिह्वाय नमः
॥ ॥ उत्तरे ॥ ॐ अद्भुतवदधिवक्त्रा
प्रथमो देवो मिषकः॥ अहींश्च सर्वा
अयन्त सर्वाश्च यातुधान्नो धरावी
परशुवः॥ ॐ कालिकाय नमः॥ ॥
पूर्वे ॥ ॐ उग्रशुभीमश्च दानश्च धु
निश्च॥ सा संक्षांश्च अभियुगवा वक्षि
पः स्वाहा॥ ॐ उग्रसेनाय नमः॥ ॥ द
क्षिणे ॥ ॐ नदीव्रतः पौत्रिष्टु मृक्षी
काव्यो नैपादम्युरुषव्याद्याय दुर्मद
कुन्धर्वाप्सरोव्यावात्स्यम्युगम्यऽउ
न्मत्तऽसर्पदेवजनेव्योप्यतिपदम
येव्यः कितवमीर्ययाऽश्रु कितवरा

मिषावेवोविदलकारीयातुधानेव्यः
कराठकीकारीनू॥ॐॐमरायनमः॥
॥॥पश्चिमे॥ॐॐस्मैरुद्रामेहनाप
र्वतासोवृत्रहन्त्रेभरदूतीसजोषाः॥यः
त्राठसतेस्तुवतेधाधिपञ्जुइन्द्र
अपेष्टाः॥ॐॐस्मा२ॐॐवन्तुदेवाः॥ॐॐ
गन्धमादमायनमः॥॥उत्तरी॥ॐॐस
मुद्रोरसिचिश्चवाः॥ॐॐजोस्येकपा
दहिरसिवुध्रीवागस्येन्द्रमसिसदोस्य
तस्यद्वारेमामासन्ताप्रमध्वनामध्वपते
प्रमातिरस्वस्त्रिमेस्मिन्पथिदेवयाने
भयान्॥ॐॐएकपदेनमः॥॥पूर्वे॥ॐॐ
याःसेनाः॥ॐॐभीत्वरीराव्याधिनीरुगरा
इउत॥ॐॐस्त्रेनायेवतस्करास्त्रान्स्त्रेः॥ॐॐ
ग्नेपिदधाम्यासे॥ॐॐहेतुकायनमः॥॥
दक्षिणे॥ॐॐप्रेदग्ने॥ॐॐतिष्मन्त्याहि
त्रिवेभिरर्चिभिष्टुम्॥ॐॐहृदिब्रह्मभि
प्रासन्त्याहिः॥ॐॐसीस्त्रेन्वाप्यजाः॥ॐॐअ
निवेतालायनमः॥॥पश्चिमे॥ॐॐका
र्षिरसिसमुद्रस्यत्वाक्षित्याः॥ॐॐउन्नयासि
॥ॐॐसमाप्तेः॥ॐॐकिरगमतसमोषधीभिर
रोषधीः॥ॐॐमहाकालायनमः॥॥उत्त

रे॥ ॐ शोऽस्त्रे पृथु मृथिवी सधस्थमाक्रमा
नरिक्षाऽसमुद्रोषो निः॥ विववायवक्षुषा
न्यममिति द्युतपुतन्यतः॥ ॐ पृथ्वीधरा
यनमः॥ ॥ तत इन्द्रादयो लोकपालाना
वाह्यस्थापयेत्॥ ॥ पूर्वे॥ ॐ त्रितारमिन्दु
मवितारमिन्दुऽहवेहवेसुहवऽश्वर
मिन्दुम्॥ कयामिशक्रम्यरुक्तमि
न्दुऽखस्त्रिनोमद्यवाधान्विन्दुः॥ ॐ
इन्द्रायनमः॥ ॥ अग्नि॥ ॐ अग्निर
मूर्ध्वादिवःककुत्पतिःपृथिव्याअय
म्॥ अग्नाऽरेताऽसिजिन्वति॥ ॐ अ
नयेनमः॥ ॥ दक्षिण॥ ॐ यमेनदत्तं
त्रित इत्यनमायुनगिन्दु इत्यरा म्युध
मोश्चन्द्रातिद्वत्॥ गन्धर्वो इत्यस्परश
नामगुह्याऽस्तरादश्वं वसवो निरतश्च
॥ ॐ यमायनमः॥ ॥ नैऋत्ये॥ ॐ यत्र
देवी निऋतिराववन्धपाशंग्रीवास्ववि
वृत्पम्॥ तत्रैविष्णाम्यायुषोनमध्या
दथेतं पितुमद्विप्रसूतः॥ नमो भूत्रेये
दश्वकारा॥ ॐ निऋतयेनमः॥ ॥ प
श्चिमे॥ ॐ इममेव रुराश्वरुधीहवम
आचमृडयन्वामवस्युरावके॥ ॐ वरु

रायनमः॥ ॥ वायव्यां॥ ॐ नववायव
तस्य ते त्वष्ट्या मातर इति॥ ॥ प्रपाठं
स्यावरागीमहो॥ ॐ वायवे नमः॥ ॥ ३३
रो॥ ॐ कुविदकुयवमन्तोयवज्जिह्वा
थायात्रानुपूर्वश्चिपूय॥ इहेहेषा
कुराहिभोजनानिषेवहिषोनमः॥ ३३
त्रियजन्ति॥ ॐ कुवेरायनमः॥ ॥
इशाने॥ ॐ नमीशानअगतस्त्रस्थुष
स्पतिन्धियश्चिन्वमवसेदमहेव
यम्॥ पूषानोसथावेदसामसदृक्ष
रक्षितापायुरह्वःस्वस्त्रये॥ ॐ इशा
नायनमः॥ ॥ इन्द्रेणयोर्मध्ये॥ ॐ
वीशिपदाविचक्रमेविद्वन्गोपा
ऽअदाव्याः अतोधर्माशिधारयम्
॥ ॐ अनन्तायनमः॥ ॥ निचयतिव
ररायोर्मध्ये॥ ॐ वत्सरास्यतेत्व
मस्ययन्तासक्तस्यवोधितनञ्चजि
न्व॥ विश्वन्त्रद्वद्वद्वदवन्निदेवा
वहद्वदेमविदधेसुवीराः॥ ॐ वत्स
रानो नमः॥ ॥ इति सर्वदेवानां
अस्थापयित्वा॥ वास्तो इशानेकर

लशं पूर्ववत्स्थापयेत् ॥ ततः शिखा
दिदेवताभ्यश्च न्यनपुष्पादिकंदत्वा
नमस्कुर्यात् ॥ ततो हिरण्यनिर्मितं
वास्तोः प्रतिमां कलशस्योपरि निधाय
॥ ॐ वास्तोष्पत इति मंत्रेण संपूज्य ॥
ततो होमसंकल्प ॥ ॐ अग्नेत्यादि ॥ अ
मुकगोत्रो मुकनाम्नः यथाशास्त्रोक्तं शु
भफलप्राप्त्यर्थं च्यादित्यादि नवग्रहा
न् शिखादिवास्त्वधिष्ठानिन्द्रादिलो
कपालान् यवतिलसमिदाज्यपाय
सैः यथासक्षया वास्तोष्पते श्यौभिद्र
व्यैः पंचविल्वैस्तद्बीजैर्वाहं यक्ष्ये ॥
इति संकल्प ॥ ततो यथाविधानेन त्र्यं
श्राद्धं निःसमाप्य ॥ ॐ च्यादित्याय
स्वाहा ॥ ॐ च्याकृद्देवे ॥ इत्यादिके त्वन्तं
यथाधिदेवता ॥ ॐ इक्ष्वायस्वाहा ॥ ॐ अ
यम्यके तित्यादि चित्रगुप्तान्तमू ॥ ॥ अ
थ प्रत्यधिदेवता ॥ ॐ अग्नेस्वाहा ॥ ॐ
अग्नीदूतं ॥ इत्यादिवृश्मान्तं ॥ ततः शि
खादिदेवता ॥ ॐ त्रिखिनेस्वाहा ॥ ॐ अ
ग्नेयै सहस्राक्षेति ॥ ॥ एवं पूर्वोक्तैः स्व

स्वमन्त्रैर्यथा संख्यकं कृत्वा ॥ ॐ वा
स्तोष्यते इति च त्वारो मन्त्रैर्यथा संख्य
कं कृत्वा ॥ ॐ वास्तोष्यते क्रवास्थ
रामित्येकं संवेगा वित्त्वेस्तदीजेवास
प्राविंशतिराकृती कृत्वा ॥ चरक्यादिभ्यः
पूर्वोक्तैः स्वस्वमन्त्रैर्दुनेत् ॥ ततः
संख्याकृत्पादिप्रायश्चित्तहोमान्तवि
धाय ॥ ॥

ततो वारुतदेवताभ्यो यथोचितद्रव्यैः
पायसेर्वावलिन्यदेत् ॥ तत्राद्यो मध्यो
नवपदे ॥ ॐ शुक्लादितिलसंयुक्तं
माषाभक्त्यादिमण्डितं ॥ गृह्णते संवलि
वह्नौ वारुतदोषं प्रणाशय ॥ तिलपा
यसने वैशं वह्नौ नमः ॥ ॥ तत्प्राकप
दत्रये ॥ ॐ गन्धादिशर्करापूपपाय
सोपरिसंयुतम् ॥ त्र्ययमन्त्रे गृह्णते सं
सर्वदोषं प्रणाशय ॥ शर्करापूपाभावे
पायसने वैशं त्र्ययमनमः ॥ २ ॥ वह्नौ
दक्षिणापदत्रये ॥ ॐ चन्दनाद्यविर्तना
थकर्पूरागुरुमण्डितम् ॥ विवस्वन्त्रे गृ
ह्णते संसर्वदोषं प्रणाशय ॥ रक्तचन्द
नोदनाभावे पायसने वैशं विवस्वते

नमः॥३॥ ॥ब्रह्मराःपश्चिमपदत्रये॥
ॐसगुडंपायसंनोथपुष्पदीपसमन्वि
तमं॥गृहारोमंवल्लिहृद्यमित्रत्रान्तिं
प्रयेहमे॥गुडोदनाभावेपायसने
वेशंमित्रायनमः॥४॥ ॥ब्रह्मराउ
त्तरपदत्रये॥ॐमाघोदनंसमोसश्च
गन्धादिक्षीरसंयुतं॥गृहारोमंमही
धृक्त्वंसर्वदोषंप्रणाशय॥समोस
माघोदनाभावेपायसनेवेशंपृथ्वीधरा
यनमः॥५॥ ॥ब्रह्मरावायव्येकप
दे॥ॐआमपक्वंतथामांसंचन्दनादी
समन्वितम्॥राजयक्ष्मन्गृहानेमं
वास्तुदोषंप्रणाशय॥समोसामप
क्वाभावेपायसनेवेशंराजयक्ष्मरो
नमः॥६॥ ॥ब्रह्मराइशानैकप
दे॥ॐदधिदंगुडसंमिश्रंगंधादिभिः
सुसमयूतम्॥गृहारोममापवत्सः
विघ्नमत्रप्रणाशय॥सगुडदध्मोदना
भावेपायसनेवेशंमापवत्सायनमः
॥७॥ ॥ब्रह्मरागनावेकपदे॥ॐपि
ष्टकंसगुडंनोथरक्तगंधादिशीभि

ति॥ गृहोमंवल्लिं सूर्यविघ्नमंत्रप
राशय॥ समुद्रपिष्टकाभावेपा
यनेवेशं सवित्रेनमः॥ ८॥ ॥ ब्रह्म
रोमैः त्रैलोक्येकपदे॥ ॐ पीतमन्त्रे
थापुष्पंकुकुमादिसमन्वितं॥ गृह
रोमंवल्लिं कृत्यशक्रदेवनमोस्तुते
॥ हरितालोदनाभावेपायसनेवेशं
विवुधाधिपतयेनमः॥ ९॥ ॥ ईर
शानेखिपदाधस्थैककोरापदे॥
ॐ क्षीरखरासमायुक्तं पुष्पादिभिर
लंकृतम्॥ गृहानेमंवल्लिं हृद्यमाप
वात्रिं प्रयच्छमे॥ क्षीरखराडकाभा
वेपायसनेवेशं मध्वीनमः॥ १०॥ ॥
आनेयावायुपदाधस्थैककोराप
दे॥ ॐ पुष्पादिकुशपानीयं शर्करा
गुडपूपकं॥ सावित्रेवेगृहानेमंशा
न्तिमंत्रप्रयच्छमे॥ सकुशोदकश
र्करागुडपूपाभावेपायसनेवेशं सा
वित्रायनमः॥ ११॥ ॥ नैऋत्यां पितृप
दाधस्थैककोरापदे॥ ॐ श्रोतन
द्युतसंयुक्तं वस्त्रगन्धादिसंयुतं॥
गृहानेमंवल्लिं हृद्यमिन्द्रजयनमोस्तु

ते॥ घृतोदनाभावेपायसनेवेशंजयाय
नमः॥१२॥ ॥वायव्यारोगपदाधस्थे
ककोरापदे॥ॐ पक्कापक्कमिदंमां
संवस्त्रपुष्पाज्यसंयुतम्॥ गृहानेनं व
लिं हृद्यरुद्रदेवनमोस्तुते॥ सघृतप
क्कापक्कमांसाभावेपायसनेवेशंरुद्रा
यनमः॥१३॥ ॥ततश्चानैकपदे॥ॐ
सुवर्गापिष्टकं नाथवस्त्रगन्धादिभिर्यु
तम्॥ घृतान्वितं गृहारोगं सफजि कने
मोस्तुते॥ घृतोदनाभावेपायसनेवेशं स
शिखिनेनमः॥१४॥ ॥तदक्षिरौक
पदे॥ॐ उत्पलं पायसैर्युक्तं वस्त्रादि
कसमन्वितम्॥ गृहारोगं वलिं हृद्यं
पञ्जन्यायनमो नमः॥ सोत्पलपाय
सनेवेशं पञ्जन्यायनमो नमः॥१५
॥ ॥तदक्षिरापदेतत्पश्चिमपदे
च॥ॐ पञ्जहस्तं सुप्रीतं च ध्वजं रक्ता
दिमण्डितम्॥ गृहानेनं वलिं हृद्यं
जिह्मसुतनमोस्तुते॥ ध्वजाभावे
पायसनेवेशं जयन्तायनमः॥१६
॥ ॥तदक्षिरापदेपश्चिमपदेच॥

ॐ ह्योदनं घृतसंपूर्णं पंचवर्णादिमरिच
तं॥ गृह्णाने मं वलिं ह्य देवराजनमोक्त
ते॥ सपञ्चरत्न घृतोदनाभावे पायस
नैवेद्यं इन्द्राय नमः॥ १७०॥ ॥ तद
क्षिरापदेतत्पश्चिमपदे च॥ ॐ
रक्तपुष्पयुतं भक्तं रक्तगंधादिभि
र्युतं मू॥ गृह्णाने मं वलिं ह्य त्पभास्करा
य नमो नमः॥ रक्तपुष्पोदनाभावे पा
यसनैवेद्यं सूर्याय नमः॥ १७१॥ ॥
ततदक्षिरापदेतत्पश्चिमपदे च॥
ॐ वितानं धुम्रवर्णा भंगंधादिकसु
शोभनम्॥ रक्तयुतं गृह्णाने मं वलिं
सत्पन्नमोक्तते॥ सवितानक घृतोद
नाभावे पायसनैवेद्यं सत्पायनमः॥
१७२॥ ॥ तदक्षिरापदेतत्पश्चिमप
दे च॥ ॐ इदं समाषभक्तं अवस्त्रग
न्धं समत्पक्वं॥ गृह्णाने मं भृशवलिं
वाक्कदोषं प्रणाशय॥ समस्तमाष
भक्ताभावे पायसनैवेद्यं भृशाय न
मः॥ १७३॥ ॥ तदक्षिरौकपदे॥ ॐ इ
दं नुशाकुरां मांसं नैवेद्यादिकसंयु

तम् ॥ गृहानेमंवल्लिहृद्यव्योमशान्ति
प्रयच्छमे ॥ शकुनसोपाभावे प्रायस
नेवैवं शंभुकाशाय नमः ॥ २१ ॥ ॥
तदक्षिरोक्कपोरापदे ॥ ॐ सद्युतं म
राकं चैदमन्नाद्यैरुपशोभितम् ॥
गृहारोमंवल्लिहृद्यमृगवाहनमोर
स्तुते ॥ सद्युतमराकं शत्रुरभावे
प्रायसनेवैवं वायवे नमः ॥ २२ ॥
॥ ॥ तदक्षिरोक्कपदे ॥ ॐ क्षीरं ला
जासमायुक्तं रक्तपुष्पादिमरिडित
म् ॥ गृहानेमंवल्लिहृद्यपूष्पादेवन
मोस्तुते ॥ सक्षीरलाजाभावे प्राय
सनेवैवं पूष्टेन नमः ॥ २३ ॥ ॥ त
त्पश्चिमपदे तदुत्तरपदे च ॥ ॐ
मांशोदनगन्धमाल्पयुतमूचन
कशोभितम् ॥ वितथेमंवल्लिगृह
वास्तुदोषविनाशाय ॥ सचनकमां
सोदनाभावे प्रायसनेवैवं वित
थाय नमः ॥ २४ ॥ ॥ तत्पश्चिमप
दे तदुत्तरपदे च ॥ ॐ पक्कमासो
दननवनीतं मधुसमन्वितम् ॥

ॐ अत इत्यभयामहेततो नो अमयं हृषि ॥ मघव अग्निं तव तन्ननु निमि विमृधो जहि ॥ १ ॥
ॐ स्वस्ति दा विनास्प निवृत्त हा विमृधो वसी ॥ इसे त्पु रये तु न सो मया अत्र भय कुरः ॥ २ ॥ इमे को
मुवाकः ॥ अनयो विश्वे देवा अषयो नुष्टु न्द इन्द्रो देवता विहितार्थे विनियोगः ॥ ३ ॥ क
दुदाय पुचे तसे मी दुष्ट माय तव से रोचे समंत सं हृदे ॥ १ ॥

प्रीतिकरं गृहारोमं गृहदत्तनमोरुक्ते ॥
समधुनवनीतमांसोदनाभावे पायसने
वेशं गृहक्षराय नमः ॥ २५ ॥ ॥ तत्प
श्चिमपदे तदुत्तरपदे च ॥ ॐ मत्स्यमां
सयुक्तं भक्तं गंधपुष्पाद्यलंकृतं ॥ यम
राजगृहारोमं वलिं शान्तिं प्रयच्छमे
॥ समत्स्यमांसभक्तोभावे पायसने
वेशं यमाय नमः ॥ २६ ॥ ॥ तत्प
श्चिमपदे तदुत्तरपदे च ॥ ॐ नाना
गंधसमायुक्तं रक्तधूपादिभिर्युत
म् ॥ वलिं गृहारागंधर्वसर्वदोषप्र
णाशाय ॥ ॐ गन्धोदनाभावे पाय
शने वेशं गन्धर्वाय नमः ॥ २७ ॥ ॥
तत्पश्चिमे तदुत्तरपदे च ॥ ॐ इमां
योनाकुलीजिह्वां माषभक्तोप
रिस्थिताम् ॥ गृहारोमां भृङ्गराजं
लिं शान्तिं प्रयच्छमे ॥ समाषभक्त
नकुलजिह्वाभावे पायसने वेशं गं
जाय नमः ॥ २८ ॥ ॥ ॐ तत्पदि
कपदे ॥ ॐ यवतिलधृतीपेतं गंधपु

ष्वादिभिर्युतम् ॥ गृहानेमं वलिं हृद्यः
मृतदेवनमोस्तुते ॥ यावकोदनाभावे
पायसनेवेशं मृगायनमः ॥ २२ ॥ ॥
तत्पश्चिमेककोरापदे ॥ ॐ शक्र
रामरितं खरां कृशरं वस्त्रसंयुतम्
॥ पीतो वलिं गृहारो नमं पितृदेवनमो
स्तुते ॥ सशक्ररक्तसराभावे पायस
नेवेशं पितृयो नमः ॥ ३० ॥ ॥ तदुत्त
रेकपदे ॥ ॐ चन्द्रनागरुकारवरा
वस्त्रगन्धादिभिर्युतम् ॥ गृहानेमं व
लिं हृद्यदौ वारिकनमोस्तुते ॥ सचन्द्र
शक्ररपिष्टकाभावे पायसनेवेशं दौ
वारिकायनमः ॥ ३१ ॥ ॥ तदुत्तरपदे
तेत्याकपदे ॥ ॐ इदं पायसं नाथगंधपू तु
पादिमिश्रितम् ॥ सुग्रीववै गृहारो नमं
वलिं शान्तिं प्रयच्छ मे ॥ सपूपपायसा
भावे पायसनेवेशं सुग्रीवायनमः ॥ ३२
॥ ॥ तदुत्तरपदे तेत्याकदेव ॥ ॐ मा
षभक्तं कुशस्तं भंघृतगन्धादि संयु
तम् ॥ पुष्पादन्त गृहानेमं वास्तदोषं
प्रणाशयः ॥ सक्वशोदघृतमाषभ

क्ताभावेपायसनेवेशं पुष्पादन्तायन
 मः॥३३॥ ॥तदुत्तरपदेतत्प्राक्प
 देव॥ॐ यवाश्लं कृतं दुग्धं भक्तो
 परिसमर्पितम्॥गृहारोमं वलिह
 यजलदेवनमोस्तुते॥यवदुग्धाभा
 वेपायसनेवेशं वरुणायनमः॥३४
 ॥ ॥तदुत्तरपदेतत्प्राक्पदेव॥ॐ म
 धुनासाधितं पिष्टं गन्धोद्भूतं पत्रो
 भितं॥वलिगृहारोसुरेन्द्रसर्वदो
 षंप्रणाशय॥समदपिष्टकाभावेपा
 यसनेश्चमसुरायनमः॥३५॥ ॥तदु
 त्तरपदेतत्प्राक्पदेव॥ॐ दूतमन्न
 समायुक्तं कर्पूरादिसमन्वितं॥गृहारो
 मं वलिं शोषसर्वशान्तिप्रयच्छमे॥स
 कर्पूरदूतोदनाभावेपायसनेवेशं
 शोषायनमः॥३६॥ ॥तदुत्तरैकप
 दे॥ॐ गोठामांसमिमं देवगंधपुष्पादि
 शोभितं॥जापदेवगृहारोत्वं वास्तुदे
 षंप्रणाशय॥गोठामांसाभावेपाय
 सनेवेशं पाप्मानेनमः॥३७॥ ॥तदु
 त्तरैककोरापदे॥ॐ यवतरादुलं स

पिल्लुङ्कगंधसंयुतम् ॥ गृहारोमं वर
 लिं रोग सर्वदोषं प्रणाशाय ॥ यवल
 दुकाभावे पायसने वैशं रोगाय नमः
 ॥ ३८ ॥ ॥ तत्प्रागेकपदे ॥ ॐ इदं नु
 कृशरान्नं मे दुग्धगन्धादिसाधि
 तम् ॥ पाताले शगृहारोमं विष्टमः
 त्रप्रणाशाय ॥ स दुग्धकृशराभावे
 पायसने वैशं त्रिभ्यो नमः ॥ ३९ ॥
 ॥ ॥ तत्प्रागेकपदे तदक्षिरोपदे च ॥
 ॐ नारिकेलोदकं भक्तं पीतवस्त्रं
 समुद्रकं ॥ गृहाने मं वलिं मुखवा
 स्तु दोषं प्रणाशाय ॥ स नारीकेलोद
 कमुद्रोदनाभावे पायसने वैशं मुख
 र्व्याय नमः ॥ ४० ॥ ॥ तत्प्रागेकपदे
 तदक्षिरोपदे च ॥ ॐ ओदनं घृतं स
 मिश्रं गंधपुष्पसमन्वितम् ॥ गृहारो
 मं वलिं हृद्यभद्रोदकं नमोक्तते ॥ घृ
 तोदराभावे पायसने वैशं भद्रोद
 काय नमः ॥ ४१ ॥ ॥ तत्प्रागेकपदे तद
 क्षिरोपदे च ॥ ॐ दधिगंधादिभिर्युक्तं
 पीतपुष्पसमन्वितम् ॥ वलिं प्रगृह्येता

सोमसर्वदोषंप्रणाशय॥ दध्मोदनाभा
 वेपायसनेवेशंसौयनमः॥४२॥ ॥
 तत्प्राक्पदेतद्वक्षिरापदेच॥ ॐ शा
 ल्पोदनं घृताभ्यक्तं गन्धपुष्पादि
 मण्डितम्॥ गृहाने संवलिं हृद्यं सर्प
 देवनमोस्तुते॥ शात्पोदनाभावेपा
 यसनेवेशंसर्पभ्योनमः॥४३॥ ॥
 तत्प्राक्पदेतद्वक्षिरापदेच॥ ॐ पो
 लिकां मधुसंमिश्रामवस्त्रगन्धादि
 संयुतान्॥ गृहारोमं वलिं कृत्वा दे
 वमातर्नमोस्तुते॥ समधुपोलिका
 भावेपायसनेवेशमदित्येनमः॥४४॥
 ॥ तत्प्रागेकपदे॥ ॐ क्षीरखराड
 समायुक्तं नानापूरिकयान्वितम्॥
 दैत्यमातर्गृहारोमं सर्वदोषंप्रणा
 शय॥ सक्षीरखराडपूरिकाभावेपा
 यनेवेशंदित्येनमः॥४५॥ ॥ ततो
 मण्डलाद्वहिर्माषभक्तवलिंदशा
 त्ना॥ ईशाने॥ ॐ चृतेरासाधितं मां
 संवस्त्रगन्धादिसंयुतं॥ चरकीत्वं गृ

हाने संरक्षो विद्युं विनाशाय ॥ सद्युत मां सो
दनाभावे माघभक्तवलिं चरक्ये नमः ॥

॥ १ ॥ ॥ **आनित्यां** ॥ ॐ रक्तं पुष्पं समां

संवैरक्तवस्त्रं निशोदनम् ॥ विदारिवै

गृहारोमं रक्षो विद्युं निवारय ॥ सर

धिर मां सहरिद्रोदनाभावे माघभक्त

वलिं विदार्ये नमः ॥ २ ॥ ॥ **नैत्रात्मा**

॥ ॐ पित्ररक्तादिसंयुक्तं मत्स्यखरोडेश्च

संयुतम् ॥ गृहारोमं पूतनेत्वं रक्षो विद्युं

विनाशाय ॥ पित्ररक्तमत्स्यखराउद

धोदनाभावे माखभक्तवलिं पूतये न

मः ॥ ३ ॥ ॥ **वायव्यां** ॥ ॐ सद्युत मां भ

क्तं मत्स्यमांसं सुरासवं ॥ गृहारोमं व

लिं पापराक्षसि दोषनाशाय ॥ सद्युत

मांसं मत्स्यसुरोदराभावे माघभक्त

वलिं पापराक्षस्ये नमः ॥ ४ ॥ इति वि

दिष्ण ॥ ॥ **पूर्वे** ॥ ॐ मांसपुष्पादिसं

युक्तं माघभक्तोपरि स्थितम् ॥ गृहारो

मं वलिं स्कंदरक्षो विद्युं विनाशाय ॥ स

मांसपुष्पादिसंयुक्तं माघोदनाभावे

माघभक्तवलिं स्कन्दाय नमः ॥ ५ ॥ ॥

दक्षिणे॥ॐ॥समांसपिष्टकेयुक्तंप्रद्वमां
सोदकान्वितमांशुयमन्त्रकुहरो
मंरक्षोविद्युंविनाशाय॥सपिष्टपक्वः
मासोदनाभावेमाषभक्तवलिंशुयं
मोनमः॥६॥ ॥पश्चिमे॥ॐ॥रत्नमां
सोदनंमत्स्यंगन्धपुष्पसमन्वितम्
॥जृम्भकत्वंगृहारोमंरक्षोविद्युंवि
नाशाय॥समत्स्यमांसरत्नोदनाभावे
माषभक्तवलिंजृम्भकायनमः॥७॥
उत्तरे॥ॐ॥छागकर्णान्वितंमांसंवस्त्र
गन्धादिसंयुतम्॥पिलिपिष्ठगृहारो
मंरक्षोविद्युंविनाशाय॥छागकर्णाभा
वेमाषभक्तवलिंपिलिपिष्ठकायनमः
॥८॥ ॥तद्वहि॥इशाने॥ॐ॥भीमरू
पमहाकायकल्पान्तानलसंनिभ॥
गृहानेमंवलिंदेवसर्वदोषंपुराणश
य॥भीमरूपायमाषभक्तवलिंनमः
॥९॥ ॥अग्रतो॥ॐ॥समांसंरुधिरंभ
क्तैश्चतोदनसमन्वितं॥त्रिपुरान्तगृ
हानेमंवलिंशान्तिंपुयच्छमे॥समां
सरुधिरचतोदनाभावेमाषभक्तवलिं

त्रिपुरान्नकायनमः॥२॥ नैऋत्ये॥ ॐ
समत्स्यगन्धसंयुक्तमन्नं पिशितभाषि
तम्॥ अग्निजिह्वागृहरोमं वलिं श्रा
न्तिं प्रयच्छमे॥ स पिशितमत्स्योदनाभा
वे माषभक्तवलिं अग्निजिह्वायनमः
॥३॥ ॥ वाय्वे॥ ॐ मृगनाभिसमायु
क्तं सगुडं पुष्पसंयुतम्॥ करालिक
गृहानेमं वलिं श्रान्तिं प्रयच्छमे॥ सक
स्तरिगुरोदनाभावे माषभक्तवलिं क
रालिनेनमः॥४॥ ॥ पूर्वे॥ ॐ सघृ
तं चोक्षतान्नं अवस्त्रगन्धादिसंयुत
म्॥ गृहरोमं वलिं ह्यमुगृसेननमोः
स्तुते॥ साक्षतघृतोदनाभावे माषभक्त
वलिमुगृसेनायनमः॥५॥ ॥ दक्षि
णे॥ ॐ माषोदनं सपुष्पं अवमत्स्यमां
सं सुरासवं॥ डामरत्वं गृहरोमं वलिं
श्रान्तिं प्रयच्छमे॥ समत्स्यमांससुरा
माषोदनाभावे माषभक्तवलिं डाम
रायनमः॥६॥ ॥ पश्चिमे॥ ॐ नगेश्व
रसभागगन्धपुष्पसमन्वितम्॥ निवे
दितं वलिं भक्त्या गृहारागंधमादन॥
सगन्धपुष्पमाषभक्तवलिं गन्धमाद

नायनमः॥७॥ ॥उत्तरे॥ॐ गंधशाल्यो
 दनेर्मिश्रं द्युतग्वरासमन्वितम्॥स
 कपादगृहारोमं वलिं शान्तिं प्रयच्छ
 मे॥सद्युतशार्करं गंधशाल्योदना
 भावेमाषभक्तवलिं स कपदेनमः॥
 ८॥ ॥तद्वह्निं॥ॐ श्रौदनें कुंकुमात्तं
 हिवस्त्रगंधादिसंयुतं॥हेतुकाक्षग
 हनेमं वलिं शान्तिं प्रयच्छ मे॥कुंकु
 मोदनाभावेमाषभक्तवलिं हेतुका
 यनमः॥९॥ ॥दक्षिणे॥ॐ श्रौद
 नं रुधिरात्तं हिवस्त्रगन्धादिसंयु
 तम्॥गृहारात्र्यग्निवेतालं वलिं पु
 स्तिं प्रयच्छ मे॥रुधिरौदनाभावेमा
 षभक्तवलिं अग्निवेतालायनमः
 ॥१०॥ ॥पश्चिमे॥ॐ श्रौदनें क्षीर
 संमिश्रं नानापुष्पादिभिर्युतम्॥
 महाकालगृहारोमं वलिं ऋद्धिं द
 दातु मे॥क्षीरोदनाभावेमाषभक्त
 वलिं महाकालायनमः॥११॥ ॥
 उत्तरे॥ॐ संमासं द्युतसंपदं गन्ध
 पुष्पादिसंयुतम्॥गृहारोमं धराद

कर्त्तुं वलिनं स्वस्तिं प्रयच्छ मे ॥ सप्तमं सद्यः
 तो दत्ताभावे माघभक्तवलिं पृथ्वीधरा
 यनमः ॥ ४ ॥ ॥ नमो हि ॥ पूर्वे ॥ ॐ प्रा
 च्यात्रावासिनो ये च शक्ताश्चा देवता
 गणाः तेभ्यो वलिं प्रगृह्णन्तु शक्तिं कु
 र्वन्तु मे सदा ॥ इन्द्रादिदेवगरोभ्यो
 माघभक्तवलिं नमः ॥ ५ ॥ ॥ अग्ने ॥ ॐ
 अग्नेय्यां ये गणा सर्वे इत भुः सुखतो
 गणाः ॥ तेभ्यो वलिं प्रहृन्तु पुष्टिं कुर्वन्तु
 मे सदा ॥ अग्न्यादिगरोभ्यो माघभक्त
 वलिं नमः ॥ ६ ॥ ॥ दक्षिणे ॥ ॐ दक्षि
 णास्यां गणाः सर्वे यमाश्चापि तरे गणा
 ॥ तेभ्यो वलिं प्रहृन्तु पुष्टिं कुर्वन्तु मे सदा
 यका ॥ यमादिपितृगरोभ्यो माघभक्त
 वलिं यमाय नमः ॥ ७ ॥ ॥ नैऋत्यां ॥ ॐ
 नैऋत्यां ये गणा नूरा नैऋत्याश्चाश्चरा
 क्षसा ॥ तेभ्यो वलिं प्रगृह्णन्तु पुष्टिं कु
 र्वन्तु मे सदा ॥ नैऋत्यादिरक्षोगरोभ्यो
 माघभक्तवलिं नमः ॥ ८ ॥ ॥ पश्चिमे ॥
 ॐ पृथ्वीच्यात्रास्थिता ये च वरुणा आज
 त्मोपगाः ॥ तेभ्यो वलिं प्रगृह्णन्तु स्वस्तिं

(कु)

दोस्तसदामम॥वरुणादिजलचरेभ्यो
माषभक्तवलिनमः॥५॥ ॥वायव्यां॥
ॐ वायव्यांयेस्थितासर्वेप्राणाआश्वम
रुङ्गगराः॥तेभ्योवलिप्रगृह्णुक्षेमं
कुर्वन्तुमेसदा॥प्राणादिमरुङ्गगरोभ्यो
माषभक्तवलिनमः॥६॥ ॥उत्तरे॥

(कु) ॐ उत्तरेयेवेराश्वयक्षावङ्गगरास्थि
ताः॥तेभ्योवलिंप्रगृह्णुऋद्धिकुर्वन्तु
मेसदा॥कुवेरादियक्षगरोभ्योमाष
भक्तवलिनमः॥७॥ ॥ईशान्यां॥ॐ
ईशान्यायेगराःसर्वेइशाधारोऽरु
पिराः॥तेभ्योवलिंप्रगृह्णुसिद्धिकु
र्वन्तुमेसदा॥८॥ ॥अधोऽसि॥ॐ पाता
लेयेस्थितादेत्यादानवाःपन्नगागरा
ः॥तेभ्योवलिंप्रगृह्णुहृष्टिकुर्वन्तुमे
सदा॥अनन्तादिनागगरोभ्योदेत्यदा
नवगरोभ्योमाषभक्तवलिनमः॥९॥
उद्ध॥ॐ दिविवृद्धादयःसर्वेऋषयो
मुनयोगृहाः॥तेभ्योवलिंप्रयच्छामिपु
रापमोदनमुत्तमम्॥ब्रह्मादिऋषिमु
निगरोभ्योव्यादित्यादिनेवगृहेभ्यःसा

(वैष्णवयुगमंदत्वा नमस्सुख्यीत् ॥ ततः कल= षिंदेभ्योवलिकांक्षिशेभ्यो = सोऽयं प्राज्ञः।

卷之四

नरेश्वरहित्वासप=

नतीकं यजमां सर्वेष्वधीमिरनु लिफागं भ
द्रासनेद्योपवित्रपसन्नरुचिगावार्योभि
षिवेत् ॥ ॐ समुद्रं ज्येष्ठमलिलस्य
मध्याने पुनानायन्तु न विश्वानाः ॥ इन्द्रा
याजिह्वषभोरराठश्यापो देवीरिहमा
वन्तु न विश्वानाः ॥ ॐ ओहिष्टेति प्राग्व
त्सर्वम् ॥ ॥ सुरास्त्वामभिषिञ्चन्तुः
वृक्षविहङ्गमहेश्वराः ॥ वासुदेवो जग
न्नाथस्तत्राङ्कूर्षणो विभुः ॥ प्रशुम्नश्चा
निरुद्धश्च भवन्तु विजयाय ते ॥ आख
राः लोनिभगवानूयमोर्वे निःकृतिस्त
था ॥ वरुणाः पवनश्चैव धनाध्यक्षस्त
था शिवः ॥ वृक्षरा सहितः शेषो दिग्पा
लाः प्रान्तु ते शया ॥ कीर्तिलक्ष्मीधृति
मेधापुष्टिः श्रद्धाक्रियामतिः ॥ बुद्धि
लज्जावपुः शान्तिस्तुष्टिः कान्तिश्च
मातरः ॥ एतास्त्वामभिषिञ्चन्तु धर्म
पत्न्यः समागताः ॥ आदित्यः सोमं पु
त्रवुधजीवसितार्कजाः ॥ गृहास्त्वाम
भिषिञ्चन्तु राहुः केतुश्च तर्पिताः ॥

देवदानवगन्धर्वयक्षराक्षसपन्नगा
ः॥ मुनयोऽऋषयो गावो देवमातर
एव च॥ देवपत्न्यो दुमाना गा देत्याः
श्वाप्सरसां गणाः॥ अस्त्राणि सर्वश
स्त्राणि राजानो वाहना निवा॥ अश्व
धानि च॥ रत्नानि कालस्यावयवाः
श्च ये॥ सरितः सागताः त्रीलास्तीर्था
निजलदानदाः॥ ऐते त्वामभिषिञ्च
न्तु धर्मकामार्थसिद्धये॥ अमृता
भिषेकोक्त॥ ॥ ततः शुक्लवाससी
परिधाय देवादीश्च संपूज्य॥ ॥ क्षै
त्रपालवलिंचतुष्पथे निक्षिप्य
हिक्काराय स्वाहेत्यनुवाकेन सर्षपा
नविकिरेत्॥ दक्षिणा दौ नमू॥ ॥
ततः संश्रवप्राशनम्॥ ॐ संश्रावभा
गास्तेषां वहन्तु पुष्करेष्ठावर्हिषदत्रपदे
वा इमां वामेति विश्वे गृह्णन्त्यासथा
स्मिन्नुवर्हिषि मादयध्वम्॥ ० ॥ ० ॥
ततः पूजां कृतिजुहोमि॥ ॥ ॐ समुद्रा
डुर्मिरिति च वत्सगोतमो वामदेव ऋषि

रग्निदेवतात्रिष्टुष्टुन्यः मूर्धनंदिव इत्य
स्पवाहस्पत्यो भारद्वाज ऋषिर्वैश्वानरो देव
तात्रिष्टुष्टुन्यः ॥ पुनस्त्वादित्यस्याग्निः ऋ
षिः सप्तत इति ऋषयः सप्त ऋषयः स
प्रानग्निर्देवता जगती त्रिष्टुष्टु पूर्णा इति
होमे विनियोगः ॥ ॥ ॐ समुद्रा दुर्मि
मधुमां उदारपां शुनामममृतत्वमानद
॥ द्यूतस्पनामगुह्यं यदस्ति जिह्वा देवाना
ममृतस्पनाभिः ॥ १ ॥ वयं नाम प्रवुवामा
द्यूतेनास्मिन्नेधारयामा नमोभिः ॥ तव
वह्नाः गवक्षस्पमानं वतुः शृंगो वयं गौर
स्ततः ॥ २ ॥ चत्वारि शृंगा त्रयो अस्पपादा
वैशीर्षे सप्तहस्ता सोऽयस्पत्रिधा वद्वो वृ
षभो रोरवीति महो देवो मत्तोऽत्रिः प्रा विवे
शः ॥ ३ ॥ मूर्धनंदिवोऽयस्ति पृथिव्या वि
श्वानरममृतऽप्राजातमग्निम् ॥ कविं
संम्राजमतिथिः अना नामा सन्ने पात्रे ज
नयन्त देवाः ॥ ४ ॥ पुनस्त्वादित्या रुद्रा
वसवः समिन्धतां पुनर्वक्ष्या नो वसुनी
थयज्ञैः ॥ द्यूतेनस्त्वं तन्वं वेद्वयस्व सर
त्याः सन्तु यजमानस्य कामा ॥ पूर्णा द

परापतसुपूर्णापुनरापत॥वस्त्रेवविक्रीरा
बहाश्शषमूर्जुः शतक्रतो॥सप्ततेऽ
अग्नेसमिधःसप्तजिह्वाःसप्तत्रयः
सप्तधामपियाणिसप्तहोत्रासप्तधा
त्वायजन्तिसप्तयानीरापरास्वद्युते
नस्वाहाग्नयेवेस्वानरायवसुहृद्वा
दित्येभ्यःशतक्रतवेग्नयेसप्तवतेव
॥ ॥ इति पूर्णाहुतिः ॥ ० ॥ ० ॥

ततो वहिर्होमान्नस्माप्य ॥ ॥

सूत्रेण गृहं वेष्टयेत् पावमानी रक्षो

घ्नस्तदा द्येन ॥ ॐ पवमानः सुवर्ज

न इति सप्तदशर्वस्यानुवाकस्य सो

मन्त्रं षिगोक्ता देवता ॥ पावमानो वा

देवता आथा द्वे गायत्री तृतीया नुष्टुप

चतुर्थि पंचम्यो गायत्री ततो द्वे त्रिष्टुभो

॥ अष्टमी गायत्री ॥ ततो द्वावनुष्टुभः स

प्तदशी त्रिष्टुपरक्षाथे विनियोगः ॥ ॐ

पवमानः सुवर्जलः पवित्रेण विचर्ष

णि ॥ यः पीता स पुनानुमा ॥ ॥ पुन

नुमा देवजमाः पुननुमनसा धियः ॥

पुनन्तु विश्वैर्यवः॥२॥ जान वेदप्रवित्रं त
त्प्रवित्रेण पुनीहि माशुक्तेरा देवदीप्त
त॥ अग्ने कृत्वा क्रतुर्वरु॥३॥ यत्रे प
वित्रमर्चिष्याग्ने पवित्रमन्नं वृक्षम
न पुनीमहे॥४॥ उभाभ्यां देवसवितः प
वित्रेण सवेन च इदं वृक्षम पुनीमहे॥५॥
वैश्वदेवानथती देव्यागाश्रयावहीत
पृष्टाः॥ तयामदन्तः सधमाशेषु वय
ॐ स्याम प्रतयोरयीराम॥६॥ वैश्वा
नरोनेऽनुर्मिमा पुनातु वातः प्ररोये
प्रिरोमयोभूः शवा पृथिभ्यां॥७॥ बृह
द्भिः सवितस्त्रिभिर्वर्षिष्टैर्देवमन्त्रभिः
॥ अग्ने दक्षैः पुनीहि मा॥८॥ येन देवा
ग पुनतयेनात्प्रां दिव्यं कशः तेन दिव्ये
न वृक्षमोदं वृक्षम पुनीमहे॥९॥ यः पाव
मानी वेधेति ऋषिभिः संभृतं रसां सर्वस
पूतमश्नाति मुदितं मातरि स्वन्ना॥१०॥ पा
वमानी येऽध्वेति ऋषिभिः संभृतं रसं
सर्वस पूतमश्नाति मुदिमं मातरि स्वन्ना
॥११॥ पावमानी स्वल्पयनीः सुदुग्धाहि

पयस्वनी॥अषिमद्विसंभृतीरसोवा
 क्रोघमृतं हितम्॥१२॥पावमानी
 दिशन्नुनश्मंलोकमथेयुमुंकामा
 न्समर्द्रयन्नुनो देवीर्देवैः समाहिता
 ॥१३॥पावमानीः स्वस्य यनी सुदुघा
 हि घृतप्रुतम्॥अषिभिः संभृतीरसो
 वाह्नरोभ्यो मृतं हितम्॥१४॥येन दे
 वाः पवित्रेण आत्मानं पुनते सदा ते
 न सहस्रधारेण पावमान्यः पुनन्तु मा
 ॥१५॥प्राजापत्यं पवित्रं च शतौघा
 महिररमयं॥तेन ब्रह्मविदो वयं पू
 तं ब्रह्म पुनीमहे॥१६॥इन्द्रः स्वनीति
 सहसा पुनातु सोमः स्वत्पायवह
 राय समीधाय मोवाजा प्रवृणाभिः
 पुनातु जातवेदा मूर्जयन्त्या पुनातु मां
 ॥१७॥इति पावनी सूक्तम्॥ ॥अथ
 रक्षोघ्नसूक्तम्॥ॐ रक्षहरो मिनिपं
 च विंशन्नवस्मन्न्यागिरसे पायु दृष्ट
 मानेयं त्रैष्टुभं वतु रनुष्टुपूभंतं ॐ ह
 रिः॥रक्षोहने वाजिनमाजिहर्षिमित्रं पू

एवमुपयामिश्रमाशिशानोऽनुनिःक
 तुभिः सदादिवासविषान्मातुन्नकम्
 ॥१॥ अपोदहर्णेऽनुर्विषान्नधानामुप
 त्परावेदः समिधः । आजिक्रयामूलः
 देव्यवोरन्ममुक्तावाद्यो वृत्तप्रधानो
 सं ॥२॥ उभोभयामिन्दुपदेहिदह्य
 हिंससिसारोवरं पुरश्च पधोहिदष्ट
 हिंससिसारोवरपरश्चा । उतान्नेरिक्षं
 परिधेहिराजन्जमभैः संधिहिर्याभि
 यातुधानां ॥३॥ अज्ञैरिषुः सन्नममा
 नोऽल्पवावागन्तं अस्मिन्निभिर्दिह
 रः ॥ ताभिर्वद्वाह्ययेयातुधानाप्रती
 वोवाल्पनिभवेषी ॥४॥ अग्नेत्वचं
 यातुधानायमिन्धिहिराशानिहवसा
 हन्तेनं ॥ प्रपवर्णिजातवेदः गुराणीहिक्र
 व्याहेविष्कर्विचिनोतिमृक्षमा ॥५॥ अ
 नेदानीं पत्रपसिजातवेदस्तिष्ठेत्तमगुं
 उत्तवाचरकी ॥ यद्यन्तरिक्षे पथिभिः प
 तन्तमष्टाविज्जशर्वोशिशानः ॥ उतल
 धं पृथहिजातवेदस्यानोभानादृष्टिः

भिर्यातुधानात्॥ अग्नेपूर्वाणि जहि शोशु
शानत्रागदः क्षित्वांस्तमहेनी॥ ७॥ ६६
मक्रहियतमः सोऽग्ने यो यातुधानो य
इदं कुरु गोति॥ तमारभस्व त्वमिधाय वि
धुनं चक्षमस्व क्षत्रे वन्धयेनं॥ ८॥ तीक्ष्णो
नाने चक्षुषारक्षय यज्ञं षोहं वस्वभ्यः
पुण्यप्रवेतः॥ हित्वं रक्षांस्त्वमि सोऽष्ट
वानं मत्वा दभं यातुधानानृक्षोः॥ ९॥
नृक्षोरक्षः परिपश्य विक्षतस्य त्रीणि
प्रतिपुणी ह्यया॥ तस्याग्ने पृच्छी हर
साश्वराणी हिते घ्राश्वत्नं यातुधानस्य वृ
क्षा॥ १०॥ त्रियातुधानः प्रसृतिन्नये
नृत्तं योऽग्ने अमृतं हसा॥ तमर्चि
षात्कुर्जयं जातवेदः॥ समक्षमेतक्ष
मेतगृणाते न वृद्धिः॥ ११॥ तदग्ने चक्षः
प्रतिधो हिरेवेश कारुजं येन प्रशपसि
यातुधानं॥ अर्थवराज्यो निषादे ध्ये
नं मन्यं धुर्वस्तसरितन्योषा॥ १२॥ य
दग्ने अश्वमिथुना सयातो यद्वा वसु
ष्टं जनयन्त वे॥ मन्योर्मनसः सरव्या
जायते यातया॥ मिथ हृदये यातुधानः

॥१३॥ परागृणी हितपसायातुधानाल्यना
नेरक्षोहरसागृणी हि ॥ पराविषानूवदे
वाहणी हि परासुनपोत्र्यशोष्ट्रयानः ॥
१४॥ पराश्रदेवावृजिनः गृणानुप्रत्यगेनं
तुष्टयगेनं शपथायनुनधाः ॥ वाचास्ते
नंशरवविभुनुममन्विश्वस्येतुप्रसितिया
तुधानाः ॥ १५॥ यः प्रौवरषयेरात्रविः
षाशंगेयोऽश्वेनपशुनायातुधानाः ॥
योऽश्व्यायाभंरतिक्षीरमग्नेतेषांश्रीः
रानिहवसापिदृत्प ॥ १६॥ समुसेरीरांप
यउप्रियायास्तस्यमाश्रीयातुधानीनृच
क्षः ॥ प्रीयूषमग्नेयतमस्तिनृष्टान्तं प्रत्यं
अमविषाविद्वमर्मः ॥ १७॥ विषंगवा
यातुधानाः पिवन्वानृपन्तामदितये
वरेवाः ॥ परैनांदेवः सविता ददातु परा
भागमोवधीतांजयन्ताम् ॥ १८॥ सना
दग्नेमृणासियातुधानानुत्वारक्षांसिपृ
तनास्वजुग्युः ॥ अनुदहसहमुरान्क्रव्या
दोमातेहेन्यामुक्षते देवाय ॥ १९॥ त्वन्तो
अग्नेऽध्वान्वदतात्वं पश्चादुतेरक्षापु
रस्तात् ॥ पुनितेतेऽजरागक्षपक्षत्र्य

हासंसंशोशुचतेदहन्तु॥२०॥पश्चाः
त्पुरस्तादधरादुदक्ताकेविः॥कवो
नपरिषाहिराजन्नासखेसखायम
जरोजविन्नेग्नेमन्त्रंमर्त्यःस्वभूः॥२
१॥परित्वाग्नेपुरंवयविप्रंसहस्पधी
महि।पृथद्वर्णादिवेदिवेहन्तारंभकु
रावताम्॥२२॥विषेराज्ञंरावतःप्र
तिष्मारक्षसोदह्रात्र्युनिनिगमन्नशो
विषात्रदग्नाभिर्ऋतिभिः॥२३॥प्र
त्यग्नेमिथुनादहयातुधानाकिमीदि
ता॥सत्त्वागिशामियागृह्यदष्टंविप्र
मन्मभिः॥२४॥प्रत्यग्नेहरसाहरःग
राहीहिविश्वतःप्रति।यातुधानस्यरक्ष
तोसोवनंविह्ववीर्यम्॥२५॥इति
रक्षोद्युसूक्तम्॥ ॥आभ्यांसूक्ता
भ्यांसूत्रेरागृह्वेद्युः॥दिन्नेसूत्रे
त्वशुभम्॥ ॥तथैवदुग्धजल
योर्धाराभ्यावेष्टयेत्॥
ततोमध्यैवहस्तस्थानेस्तरुणां पृथ्वीं ध्या

त्वा॥ ॐ पृथिव्यै नमः॥ शतिगन्धोक्तकुसु
माक्षतैः संपूज्य॥ हस्ताञ्जलिना पठेत्
॥ ॐ सर्वदेवमयं वास्तवास्तु देवम
यं परं॥ ततश्चाकाशपदे जानुमात्रं
खनित्वा गोमयेनोपलिप्पशुक्लच
न्दनपुष्पाक्षतादिभिरलंकृत्य श
ल्पादिसप्तविजानि दध्वा न निखि
प्प॥ नवकुम्भं जलपूर्णाकुम्भं शुक्लपु
ष्पाक्षतगन्धादिभिरर्चितं हस्ताभ्यां
मादाय जानुभ्यां मवनी गत्वा॥ ॐ न
मो वरुणा येति जलं गर्त्रे पूरयेत्॥ तत्रा
वर्त्रे प्रदक्षिरो पुष्पो व्रीह्यं मुखे शुभं
विधरित्वैव शुभं॥ ॥ ततो मृन्निर्मि
तयेति कांस्यप्रवीजदंष्ट्रो दनशो
वालपुष्पानि प्रक्षिप्य॥ पूर्वस्थापि
तं हिरण्मयं निमित्तं वृषवास्तु पूर्य
मङ्गलघोषेनानीय तस्यां स्थाप्यः
गन्धादिभिः संपूज्य प्राथयेत्॥ ॐ
पूजितो सिमया वास्तो होमाद्यै र्व
नैः शुभैः प्रसीदया हि विश्वेश देहि

मेगहजंसुरवं॥ वास्तपुरुषनमस्तेस्त
भूशय्याभिरतप्रभो॥ मङ्गहं धनधा
न्यादिसमृद्धिं कुरु सर्वदा॥ ॥ ततः
पेति का माघाशतस्मिन् गते शनै
मृन्निक्षिप्येदनेन मन्त्रेण॥ ॐ संश
लसागरान् पृथ्वीं यथा वहसि मूर्द्ध
नी॥ तथा मां वहव कल्पाणि संप
त्संहृदिभिः सहः॥ ॥ मृदधिकेशु
भम्॥ साम्ये साम्यं॥ न्यूनैश्च धमं॥ ॥
ततो गते परिगो मयेनोपलिप्य शुक्ल
पुष्पगन्धाक्षतादिभिर्भूषयेत्॥ ॥
ततः आचार्याय सात्तंकारं सवत्सां
गां वा सोयुगं हिरण्यपदक्षिरां दद्या
त्॥ ब्रह्मत्विग्भ्यो यथाशक्ति दक्षिरां
न्यत्वा॥ ॥ आसंसादि॥ जपस्तोत्रा
न्तं विधाय॥ गृहारां शिख्यादिवा
स्तदेवताश्च संपूज्य विसर्जयेत्॥
उत्तिष्ठ अम्भारयो देवगणाः॥ आनु
देवगणाः सर्वे पूजामादाय मन्त्रतो

॥ इष्टकामप्रदाताय पुनरागमनाय च
॥ गच्छ गच्छ गणा सर्वे आत्मा संसारवा
हनाय त्रवृत्त्यादयो देवान तत्र गच्छ कु
त्ता सनेत्यनिं विसृज्य ॥ आचम्य ॥ ब्रा
ह्मणैः शान्तिपाठं कारयित्वा ॥ ग्रहादी
नां शिखादीनां च प्रीत्यर्थं पुत्रैकं त्रीं
स्त्रीनैकैकं यथाशक्ति ब्राह्मणान् भो
जयेत् ॥ ततो ब्राह्मणो भ्यः आसिषो गृ
हित्वा सुख्युतो भुंजीत ॥ ॥ इति शा
न्तिशारे ऋजा वारुणपूजा प्रकरणम् ॥
वलिमन्त्रस्तुतमीयसमाप्ता शुभ
म् ॥ ॥ संवत्सरे ३ माला शिलशुक्ल
वधुधवारदिने श्रीवाग्पतिराजान
न्द उपाध्यायेन लिखत् मिदं पुष्टकम्
॥ नमः ॥ एतच्चास्तपूजा प्रति संवत्सरं क
र्यात् ॥ ॥ हेमाद्रौ ॥ अनेन विधिना यस्तप
ति संवत्सरं बुधः ॥ गृहे वा यतने कुर्यात् नैसः
उः खमवाप्नुयात् ॥ वशिष्ठः ॥ वारुणपूजाम
कृत्वा तु प्रविशन्नवमन्दिरं ॥ रोगान्त्राना वि
धान् लैशान् श्रुते सर्वसंकटान् ॥ एवं यः कु
रुते स भगवास्तपूजां प्रयेत्ततः ॥ आरोग्यं पु
त्रापीत्रादि धनं धान्यं लभेन्नरः ॥ ० ॥ ॥

अथ गृहप्रवेशविधिः॥ यजमानः सप-
रिवारद्वाराग्रे कलशं संस्थाप्य तत्क-
लशं हरिताभ्यां गृहित्वा ब्राह्मणान् वि-
तः सपरिवान् ब्राह्मणैः स्वस्तिवाचन-
पूर्वकं शान्तिपाठं पठन् सूर्यद्यौषे-
रा गृहं प्रविश्य तत्कलकंधान् जोष-
रिनिधाय ब्राह्मणैः पुराणां हवा वशि-
त्वा ब्राह्मणान् संपूज्य यथाशक्ति
दक्षिणां दत्वा ब्राह्मणान् भोजयि-
त्वा शिष्ये गृहित्वा सह शुतो भुंजी-
त इति गृहप्रवेशविधिः॥ ० ॥

१ अथ शान्तिपाठः॥ ॐ शन्नो वातः पवता
मित्यस्यानुवाकस्य सोमकारान्तं प-
नित्वा त्सोमसोमं ऋषिर्वाता दयोलिं
गोक्ता देवता। आशाय इयाज गती द्वि-
तीया गायत्री। इता ये वा त्वसीति पुनिष्ठा
सीति च देय जुषी। आवातवाही देव्यनु-
ष्टुभी यददो वात त इति पञ्चपक्तिः वा-
त आवा न्विति द्वे गायत्र्यौ। भूः प्रपञ्च इति
अन्तरिक्षस इति प्रारणापानाविति च त्री

शायजुंषि। अमिरक्तुभिरिति त्रिष्टुपूक
यानश्चित्र इति तु नित्यो गायत्र्याः॥ वयः
स्वपर्णा इति त्रिष्टुपू। शन्नो देवीति द्वे गा
यत्र्यो। सुमित्रियान इति दुर्मित्र इति द्वे
यजुषी। आपो हि ष्टेति नित्यो गायत्र्यः
। पृथ्विशान्तेति सहस्रीश्चेति षड्यजुंषि।
तदायुषेत्पनुष्टुपू। उद्दक्षवृक्षाकृतिः।
यत्तदशादिति पंक्तिश्चतुषदाः ब्रह्मरा
श्वातन्पसीति यजुषादिकामामद्वेदो
धीति एकपदा गायत्री मेधा मरणीषे
नियजुः अमिं गीभिरित्यनुष्टुपू। ब्रह्म
न्मादिष्मानेयजुः शान्तिपाठे विनियो
गः॥ ॥ॐ॥ शन्नो वातः पवतास्मानवि
श्वा सन्नस्तपतु सूर्यः॥ अहानि शंभवं
तुनः शंरात्रीः प्रतिधीयताम्। शस्वथानो
व्यच्युतुशमादित्यतदेतुनः॥ १॥ शिवो
नः सन्नमा भवन्त नृतीकासरस्वती। मा
निव्योम स नृगि॥ २॥ इताये वान्वमत्या
स्तमत्रो भूयास्तमा वास्यो हिममल्यवा
स्तमभूया शोस्मा द्वेष्टियश्च वयद्विष्मः

॥३॥प्रतिष्ठासिप्रतिष्ठावन्तोभूयान्ममाप्र
तिष्ठायाद्विष्णुह्यप्रतिष्ठःसभूयाद्योस्मा
देष्टियश्चवयंद्विष्णुः॥४॥आवातवाहि
भेषजंविवातवाहीत्यत्रपः॥त्वंहीविश्वभे
षजोदेवानांभूतईयसे॥५॥द्वाविस्तेराः
तोवातश्चासिभोरपवाविताः॥दक्षमे
अन्यश्चावातुपरान्योयातुपद्वपः॥६॥
यदयोवाततो गृहे मृतस्य निधिर्हसः॥त
तो नो देहि जीवसे ततो नो धेहि भेषजं ततो
लोमहः॥७॥वात आवात भेषजं शम्भू
मयो भूर्नेह द्यो प्रगाया पुंषितारिषः॥
८॥इन्द्रस्य गृहो सितत्या प्रपद्ये सवः
सखः सहजन्मे अन्ति तेन॥९॥भूः प्रप
द्ये भुवः प्रपद्येः स्वः प्रपद्ये भूर्भुवः स्वः
प्रपद्ये वायुं प्रपद्ये नार्त्तं प्रपद्ये अस्मा
त्माश्च नं प्रपद्ये प्रजापते वक्ष्यकोशं प्र
पद्यन्तं प्रपद्ये॥१०॥अनरिक्षम उर्व
न्तरं ब्रह्म दानयः पर्वताश्च अयावान
ः स्वत्पास्वस्मि मानसानि॥११॥प्राराण
पारोर्मृत्पोर्मपातं प्राणपानो मामाहा॥सि
ष्टं मयि मेधां मयि प्रजां मयाग्निस्तेजो द

धातुमयि येषां मयि प्रजां मयि इन्द्र इन्द्रि
यन्द्वातुमयि मेधां मयि प्रजां मयि सु
र्गो भ्राजो दधातु ॥ १२ ॥ शुभिरक्षभिः प
रिपातमस्यानविष्टे भिरश्विना सोमगे
भगेभिः ॥ तन्नो मित्रो वरुणो मामहन्ताम
दितिः सिन्धुः पृथिवी उत श्यौः ॥ १३ ॥ क
यानश्चित्राभुवदूती सदा वृधः सर्वा
। कयात्रा विष्टया वृता ॥ १४ ॥ कल्वा स
त्यो मदानां महिष्ठो मत्सदं हसा दृष्टा वि
दारुजे अवा सु ॥ १५ ॥ अभीष्टुराः सर्वा
नाम वित्तज रित्नीरां शतं भवां स्पृतये
॥ १६ ॥ वयः सुपर्णा तपसे चिरिन्दी व
यमेधा ऋषयो वाधमाना अपधान्त
मूष्मूहि पूर्वक्षयु मुग्रस्मानि धये वर
दान ॥ १७ ॥ शन्नो देवी रभिरयत्रापो
भवन्तु पीतये शं यो रभिस्त्रवन्तु नः ॥ १८
॥ ईशा नावाय्याणां अक्षयन्ती श्वर्षणी
नाम ॥ आपो यावमिमेषजं ॥ १९ ॥ सुमि
त्रियो न आपत्र्यो षधयः सन्तु ॥ २० ॥ इ
मिं त्रियास्तस्मै संतु योऽस्मां देवि यश्च

वयन्दिषः॥२१॥ त्र्यापोहिष्ठामयोभुव
स्तानुर्जेदधातनमहेरणा यचक्षसे॥
२२॥ योवः शिवतमोरसस्तस्यभाजयते
हनः॥ उशनीरिवमातरः॥ २३॥ तस्मात्त्र्य
रंगमामवोयस्यक्षयायजिन्वथः त्र्या
पोजनयथावनं॥ २४॥ पृथिवीशान्तासाः
ग्निनाशान्तासामेसान्ताश्रुतंगमयतु॥
२५॥ अन्नरिक्षंशान्तं तद्वायुनाशान्तं सुतं सम
यतु॥ २६॥ द्यौः शान्तासादित्येन शान्तासमे
शान्ताशुभंसमयतु॥ २७॥ पृथिवीशान्ति
रन्नरिक्षशान्तिर्द्यौः शान्तिरग्निः शान्तिर्वायुः
शान्तिरादित्यः शान्तिश्चन्द्रमाः शान्तिर्नक्षत्रा
णि शान्तिरापः शान्तिरोषधयः शान्तिर्वन
स्पतयः शान्तिर्गौः शान्तिराजा शान्तिरश्वः
ः शान्तिः पुरुषः शान्तिर्वह्मा शान्तिर्वह्म
राः शान्तिर्वह्मरा शान्तिर्मंडस्त शान्तिः॥
२८॥ तयाहं शान्त्या सर्वशान्त्या मयं दि
पदे संवतुष्य देवशान्तिं करोमि शान्ति
र्मंडस्त शान्तिः॥ २९॥ एह श्रीश्च हीश्च
धृतिश्च तपो मेधा प्रतिष्ठा श्रद्धा सत्यं ध

५
नमोऽस्तुते

मेतिद्वन्मनुतिद्वन्ममाश्रीश्रीश्रीतपोमेधाप्रति
द्वाश्रद्धासत्पंधर्मश्चैतानिः१

र्मश्चैतानिःममाहानिमिषु॥३०॥उदायु
षात्रायुषोदोषधीनांवसेनोत्पजन्त्यस्य
सूक्ष्मारोगोमस्थाममृतांअनु॥३१॥त
वक्षर्देवहितंपुरस्तादुक्तमुचरत्परे
मशरदःशतंशृणुयामशरदःशतंपक्व
वामशरदःशतमदीनाःस्याप्रशंसंश
रदःशरणावादिभ्राजमानःवस्यमध्या
त्ममावृषभोरोहिताक्षः।सूर्योविप
श्चिन्मनसाक्षनातु॥३२॥ब्रह्मराश्री
तन्यसिब्रह्मराश्रीनिष्टोब्रह्मराश्री
रपरागमसिधारितेपे॥३३॥पृथिवी
वक्षरागमहिन्धारितमेनेनमहदन्तरि
क्षंदिवन्धाधारपृथिवीसदेवायदहं
धारयामि।मामदेवोधिर्विश्रमः॥३४
॥मेधानिषेमविषतांशमीभिनूतस्यः
भव्यस्यवरुद्धैःसर्वमायुवयासि॥
३५॥अभिगीर्भिर्यदतो नजनमाप्याय
हिरिर्वैवर्द्धमानः॥यदास्थोत्रिभ्योम
हिगोत्रातुयासिभूरियद्वभाजोअधते
स्यामः॥३६॥ब्रह्मप्रावादि व्यतन्तो

महासीत॥ॐ शान्तिः शान्तिः॥ ३७॥ ० ॥
इति तेतिरियद्योषशान्तिः॥ ० ॥ ० ॥
अथाश्वत्थानीयद्योषशान्तिः॥ ॥ॐ
तच्च ओरावृणीमहेगातुयज्ञायज्ञपतये
देवीस्वस्तिरक्तनः॥ स्वस्तिर्मानुषेभ्यः॥ उद्
जिगातुभेषजं शन्नो अस्तु द्विपदे शश्चतु
ष्पदे॥ १॥ नमो ब्रह्मरो नमो अस्तु त्वग्नयेः
नमः पृथिव्यै नमः श्योषधीभ्यो नमो वा
चे नमो वाचस्पतये नमो विष्णवे महते
करो गि अग्ने रित्यस्य सोमस्य देवानां व
ज्रती व्ययं करिष्यन्त वसामि करिष्या
मि व्रतन्वतः॥ २॥ भद्रो नो अयि वातय
समनः शान्तिः शान्तिः॥ ३॥ इत्याश्वत्था
नीयद्योषशान्तिः॥ ॥ ॥
अथ माध्यन्दिनीयशान्तिपाठः॥ॐ
नारयं वाचं प्रपद्ये मनो यजुः प्रपद्ये सा
मस्यारां प्रपद्ये वक्षः श्रोत्रमुपपद्ये॥
वागोजः सहोजो मयि प्रारणा पारो॥ १॥
यन्मेच्छिद्वक्षो हृदयस्य मनसो वा
तितृणाम्बुहस्पतिर्मेतदधातु॥ शन्नो भ
वतु भुवनस्य षस्पतिः॥ २॥ भुवर्भुवः

नो

स्वः॥ तत्सवितुर्वरेण्यं भर्गो देवस्य धीम
 हि॥ धियो यो नः प्रचोदयात्॥ ३॥ कया
 नश्चित्रं ३॥ अमुवदूती सदा वृधः सखा
 । कया शचिद्वया वृता ॥ ४॥ कत्वा स
 त्यो मदानाम् ६ हि द्यो मत्स दन्धसः
 दृठा चिदा रुजे वसु ॥ ५॥ अभीषुणः
 सखीनाम विता जरितृणाम् ॥ शतं भः
 वास्पृतिभिः ॥ ६॥ कया त्वन्न ३३ उपाभि
 पुमन्त्यसे वृषन् ॥ कया त्वोत् ३३ अ
 भरता ॥ ७॥ इन्द्रो विश्वस्य राजति ॥ शन्नो
 ३३ अस्त्र द्विपदेशश्चतुष्पदे ॥ ८॥ शन्नो
 मित्रः शन्धरुणः शमन्तवर्षमा ॥ शन्न
 ३३ इन्द्रो वहस्पतिः शन्नो विष्मरु रुक्म
 मः ॥ ९॥ शन्नो द्वातः पवता ७ शन्नस्त्र
 पतुसूर्यः ॥ शन्न कनिक्क ददेवः पज्ज
 न्यो ३३ अभिवर्षन् ॥ १०॥ अहानि शम
 वत्तुनः श ६ रात्रीः पुति धीयताम् ॥ शः
 न्न इन्द्राग्नी भवता मनोभिः शन्न इन्द्रा
 वरुणारान्त हव्या ॥ शन्न इन्द्रा पूषणा
 वाजसातो शमिन्द्रा सोमा सुविता यत्रा

योः॥११॥शान्तो देवीरभिष्टुयः॥आपो भवन्तु
पीतये।शंयोरभिसंवन्तुनः॥१२॥स्योनापृथि
विनोभवानृक्षरानिवेशानि।सच्छानःशर्मत्रा
पुथा॥१३॥आपोहिष्टामयोभुवस्त्रानः३३
उर्ध्वदधातन।महेररायचक्षसे॥१४॥योव
ःशिवतमोरसस्त्रस्यभाजयतेहनः॥उशतीः
रिवमातरः॥१५॥तस्माः॥अरुद्रमामवोयस्य
क्षयायजिन्वथाआपोजनयथावनः॥१६॥
॥द्यौःशान्तिरन्तरिक्षः६शान्तिःपृथिवीशान्ति
रापःशान्तिरोषधयःशान्तिः॥धनस्पतयः९
शान्तिर्विश्वेवाःशान्तिर्वृक्षशान्तिःसर्वः९
शान्तिःशान्तिरेवशान्तिःसामाशान्तिरेधि॥
॥१७॥दत्ते६६हमामित्रस्यमाचक्षुषासर्वा
णिभूतानिसमिक्षताम्॥मित्रस्याहंचक्षुर्वो
सर्वाणिभूतानिसमीक्षे।मित्रस्यचक्षुषास
मीक्षामहे॥१८॥दत्ते६६हमाज्योक्तेसंद
शिजीव्यासज्योक्तेसन्दशिजीव्याम्॥१९॥
नमस्तेहरसेशोविषेनमस्ते॥अस्त्वविषे
अन्यास्ते॥अस्मत्पन्तुहेतयः॥पावको॥
अस्माध्मः६शिवोभवा॥२०॥नमस्ते॥अस्त्व
विद्युतेनमस्तेभनयित्वयुवे॥नमस्तेभगव
न्मत्तयतःस्वःसमीहसे॥२१॥अतोयतःस

मीहसेततो नोऽभयकुरुः॥ शान्तः कुरुषु
 जाव्यो भयन्नः पशुभ्यः॥ २२॥ सुमित्रि
 यानऽप्राप्योषधयः सन्नुदुर्मित्रिया
 स्त्रस्मै सन्नुयोस्मान्देष्टि अश्च यन्दि
 ष्यः॥ २३॥ तच्चक्षुर्देवहितम्पुरस्ताच्छुक्ते
 मुच्चरत्॥ पश्ये मशारदः शान्तश्रीवे मश
 रदः शान्तः शृणुयामशारदः शान्तम्यवु
 मा मशारदः शान्तमदीनाः स्यामशारदः शान्त
 मयश्च शारदः शान्तात्॥ २४॥ इति माध्य
 न्दिनीयशान्तिपाठः॥ ॥ ॥ ॥

ॐ हराक्षपाजः प्रसितिन्नपृष्ठीं आहिराजे
 वामवाँ ३३ मेन॥ तृष्ठीमनु प्रसितिन्दूरानो
 त्त्रासिविद्धुरक्षसस्त्रपिष्टेः॥ १॥ तव ब्रुमास
 ३३ सुयापतन्मनुस्य सधृषता शोशुवानः॥
 तपूँ ष्याग्ने जुष्टापतज्ञानसन्दिनो विसृज
 विष्णुगुल्काः॥ २॥ प्रतिस्पशो विसृजतृर्ति
 तमो भवापायुर्विशोऽयस्याऽयुर्दधः॥ ३॥
 नोदरे ३३ यद्यस ६ सोषो ३३ अग्ने मा कि
 ष्टे च्यथिरादधर्षति॥ ३॥ उदग्नेतिष्टुप
 त्पातनुधन्यमित्राँ ३३ यो घना त्रिगम्हेते
 ओनो ३३ राति ६ समिधानवत्रे नीवानन्ध
 क्षतसन्नशुष्म॥ ४॥ उर्जो भवपुतिविध्या

ध्वस्मादाविकृण्वन्वाग्ने॥ अथ स्थिरा
 तनुहि स्यान्तु जूना आमिमजामिम्यमृणा
 हि शत्रून्॥ अग्ने रत्वा ते जसासा दयामि॥
 पा॥ इत्येको नुवाकः॥ ॥ ० ॥ ॥ ॥
 मानो महान्नमुतमानो३ अथ कम्मान३ उ
 क्षन्नमुतमान३ उक्षितम्॥ मानो वधीः पि
 तरम्मोतमातरम्मानः प्रियास्तन्वोरुद्र
 रीरिषः॥ १ ॥ मानस्तोकेतनयेमान३ अ
 युषिमानो गोषुमानो३ अश्वेषुरीरिषः॥
 मानो वीरान्नुद्रभामिनो वधीर्हविष्मन्त्र
 : सदमित्राहवामहे॥ २ ॥ इत्येको नुवाकः
 ॥ ० ॥ ॥ ॐ हिकाराय स्वाहा हिकृताय
 स्वाहा क्रन्दते स्वाहा वक्त्रन्दाय स्वाहा प्रो
 धते स्वाहा प्रुप्रोथाय स्वाहा गन्धाय स्वा
 हा गृध्राय स्वाहा निविष्टाय स्वाहा पवि
 ष्टाय स्वाहा सन्दिताय स्वाहा वल्लते स्वाहा
 सीनाय स्वाहा शयानाय स्वाहा स्वपते स्वा
 हा जागृते स्वाहा कुजते स्वाहा प्रवुद्राय स्वा
 हा विजृम्भमाणाय स्वाहा द्विष्टाय स्वाहा
 सर्वहानाय स्वाहा प्रस्थिताय स्वाहा यनाय
 स्वाहा प्रारणाय स्वाहा॥ १ ॥ ॐ स्वाहा धाव
 ते१

ते स्वा हो द्वा वाय स्वा हो दुताय स्वा हो श्रु का
 राय स्वा हो श्रु कृताय स्वा हो निषं रणाय स्वा
 हो स्थिताय स्वा हो ज वाय स्वा हो वलाय स्वा
 हो विवर्तमानाय स्वा हो विवृताय स्वा हो
 विधु-न्वानाय स्वा हो विधूताय स्वा हो शु
 श्रु प्रमानाय स्वा हो श्रु रावते स्वा हो क्ष माराण
 य स्वा हो क्षिताय स्वा हो विक्षिताय स्वा हो नि
 मेषाय स्वा हो स दन्ति तस्मै स्वा हो सन्निव
 तितस्मै स्वा हो सन्मूत्रकूरोति तस्मै स्वा
 हो कुर्वते स्वा हो कृताय स्वा हो ॥ २ ॥ इत्ये
 को नुवाकः ॥ ॥ ॥ ॥

३
 ॥ अथ उमा सुक्तम् ॥ ॐ अतस्मिन्वा के शिना
 योग्याभिर्घृतसुवारोहिताधूरिधिस्व ॥ अथ
 थावह देवाँ रं देव विश्वा ख धरा कृता हि
 जान वेदा ॥ १ ॥ दिवि श्वि दाने रुच यन्तरो
 गाः श्रो विभानि रराभा सि पूर्वः ॥ आपो
 य दग्न उषध ग्वने सु होतु मर्त्यस्य पनय
 न्नु देवा ॥ २ ॥ उरो वाये अन्तरिक्षे म दन्ति
 दिवो वाये सेवने सन्ति देवाः ॥ उमा वाये
 सुहवा सो य यत्रा आये भिरै रक्षो अग्ने अ
 ध्वाः ॥ ३ ॥ ए भिरग्ने सरथं याज्यर्वा नारथं वा

विभवो ज्योत्स्वः॥ पत्नीवतस्वीशतं त्रीस्वदे
वाननुस्वधमावहमादयस्व॥४॥ स होता
यस्य रोदसी चिदुर्वीयज्ञं यज्ञमभिवृणो
गृणीतः॥ प्राचीं च धरेवतस्तनुः सुमे
केकृतावरिज्जज्ञातस्य सन्ने॥५॥ इत्ता
मने पुरुदं संस्पनिंगोः सस्वतमं हवमा
नायसाधः॥ स्यान्नाः स्तुतुस्तनयोर्विजा
वाग्नेसाते सुमातिभृत्वस्मे॥६॥ इत्युमास्त
तमू॥ ॥ ० ॥ ॥

ॐ जातवेदसे सुनवामसो मम रातियतो निद
हातिवेदः॥ सनः पर्षदतिदुर्गाणि विश्वाना
विवसिधुंदुरितात्प्रनिः॥७॥ तामग्निवरा
तपसा ज्वलन्ती वैरोचनीं कर्मफलेषु जुष्टं दु
र्गादेवीं शरणा महं प्रपद्ये॥ सुतरसितरसेन म
॥८॥ अग्ने त्वं पारयानव्योऽयस्मान्स्वस्ति
भिरतिदुर्गानि विश्वायूश्च पृथ्वीवज्जलान
उर्वीभवातो वायतनयाय संयोः॥९॥ विश्वा
नि नो दुर्गहा जातवेदः॥ सिन्धुन्नना वाद रि
तातिपर्षि॥ अग्ने अत्रिवन्मनसा गुराणो
स्मां कवो ध्यविताननूनाम्॥१०॥ पृतना जि
त६ सहमानमुग्रमग्निं जवेमपरमात्सधा
स्थात्॥ सनः पर्षदतिदुर्गानि विश्वाक्षाम

देवो अतिदुरितात्पनिः॥५॥ पुनोहिकमी
द्योऽध्वरेषु मनाच्च होतानव्यस्यसि
॥ स्वांवाग्नेतन्वंपिप्रयत्वास्मभ्यंचसौभग
मायजस्व॥६॥ गोभिर्जुष्टमयुजोनिषि
क्तं तवेन्द्रविष्टोरनुसंचरेम॥ नाकस्य
पृष्ठमभिसंवसानो वैष्टवी लोक इह
मादयन्ताम॥७॥ इति जादवेदससूक्तम्
॥ ॥ ॐ यत्त इन्द्र भयामहेततो नोऽअ
भयंकृधिः मद्यवंच्छुग्धितवतन्ननुतिः
भिर्विद्धिषो विमृधोजहि॥ तंत्वावयंम
द्यवन्निप्रगिर्वराः सुतावन्तो हवाहे॥८॥
॥ त्वंहिराधस्पतेराधसोमः क्षयस्यासि
विधत्तः॥९॥ क्षेत्रस्यपतिनावयसि
तेनवप्रयामसि गामश्वंपोषयित्वाः
सनोमृडासि दृशे क्षेत्रस्यपते मधुमन्तः
मूर्तिम॥ धेनुरिवपयोऽयस्मासुधुक्षम
धश्चुतंचतमिवसुपृतमृतस्यनपतयोमृ
तयन्तुः॥ अग्नेनयसुपथाराय अंस्मान्निः
श्वा निदेवयुनानि विद्वानयुयोधस्मजुज
रारामेनोभूयिष्ठान्नेनमऽउक्तिंविधेम॥ आदे
वानामपिपन्थामगन्मयच्छुक्रवामतदनुप्रवो

दुं॥ अग्निविद्वानुसजयत्सुदुहोतसोऽथ धरा
त्सरतां कल्पयानि॥ यद्वा हि हृन्मनस्य
वृहद्वर्चविभावसो॥ महिषी वलदयित्व
वाजा उदीरते॥ अग्ने त्वम्पारयानवी अ
स्मान् स्वस्तिभिरग्निदुर्गाणि विश्वा॥ यूश्च
पृथीव ऊलान उर्वी भवानो कायतनया
य संयोः॥ त्वमग्ने वतपाऽ अग्निदेव आ
मर्त्येषां त्वं यज्ञेष्ठी अः॥ यद्वा वयं प्रतिना
मंत्रतानि विदुषा न्येवा अविदुष्टरासः॥
अग्निं हृदि श्वमा पृणाति विद्वान्मिदे
वाऽ ऋतुभिः कल्पयानि॥ १ ॥ ॥ ॥

अथ सर्पसंस्कारः ॥ तत्रादौ ब्राह्मणाय नि
ष्कत्रयादि दंड दानं ॥ अमुकगोत्रेति ज्ञा
ताज्ञातकृतसर्पवधपापमुक्त्यनेकव्या
धिप्रसमनायुरारोग्येश्वर्यधर्मार्थका
ममोक्षप्राप्त्यर्थं हिरण्यनिष्कत्रयादि
दंडं ब्राह्मणाय तु भूमिहंसं प्रददे ॥
ककुपुत्तान्नायी भूतगोदानम् ॥ ॥
प्रियंगुवीहियवगोधूमैः सर्पं कृत्वा
कृत्वा सूर्ये निधाय ॥ प्रार्थयेत् ॥ एहि
पूर्वमृतः सर्प अस्मिन्निष्ठे समाविश
॥ संस्कारार्थं महं भक्त्या प्रार्थयामि स
मासतः ॥ इति संप्रार्थ्य ॥ ॐ नमो रक्तसर्पभ्य
इति वस्त्रादिभिः संपूज्य ॥ ॥ अग्निभागे
भूमिं सिंच्य कुशानारतीर्य सर्पं तत्रोपवि
श्य हस्तौ पादौ प्रक्षाल्या च मम ॥ लोकान्मो
क्षत्वा सर्पं देवे च येत् ॥ ॥ प्रणीतो दत्तेन स
र्पे व्याहृत्या भुक्ष ॥ पुनर्गन्धादिभिः पूजये
त् ॥ ॐ सर्पभ्यो नमः ॥ अनन्ताय नमः ॥ शेषाय नमः
॥ केंपिलाय नमः ॥ नागाय नमः ॥ कालिकाय नमः
॥ पाशाशायाय नमः ॥ उर्ध्वरायाय नमः ॥ प्रार्थयेत् ॥

ज्ञानतो ज्ञानतो वापि हृतसर्पवधो मया ॥ पूर्व
 जन्ममिवा सर्पतत्सर्वक्षमयस्व मे ॥ ॥ पू
 र्णाङ्गतिं कृत्वा विष्णुं नद्या प्रवाहयेत् ॥
 हस्तौ पादौ प्रक्षाल्या च मग्नं प्रविश्य ॥
 संचैलं स्नात्वा ॥ ब्राह्मणस्य पादौ प्रक्षा
 ल्य पादौ दकं पित्वा पूर्वोक्तसर्पाश्च
 मभिः संपूज्य भोजयेत् ॥ ॥ ॥
 ॐ श्राद्धेति हिरण्यं पुष्पं आङ्गिरसं ऋ
 षिः सविता देवता त्रिष्टुप् छन्द आदि प्री
 तये सा ज्योतिर्लार्कसमिद्धो मे विनियोगः
 ॥ ॐ श्राद्धे ० श्रमस्वाहा ॥ ॥ एवं स
 र्विधां ॥ ॐ इमं देवा इति वरुणा ऋषिः
 सोमो देवता यजुश्छन्दः पलाशः ॥ ॐ
 अग्निमूर्धेति विरूपाक्षः ० अंगारः गायत्री
 खदिरः ॥ ॐ उदुद्गात्वेति परमेष्ठी बुद्धो त्रि
 ष्टुप् अपामार्गः ॥ ॐ बृहस्पते अतीतिगृ
 त्समदः बृहस्पतिः त्रिष्टुप् पिप्पलः ॥ ॐ अ
 न्नात्परिश्रुत इति प्रजापत्यश्चि सरस्वती
 प्राशुक्रः जगती उदुम्बरः ॥ ॐ शन्नो दे
 वीति दध्यकुः अर्वराः शानिः गायत्री समी
 ॥ ॐ कयान इति वामदेवः राहुः गायत्री

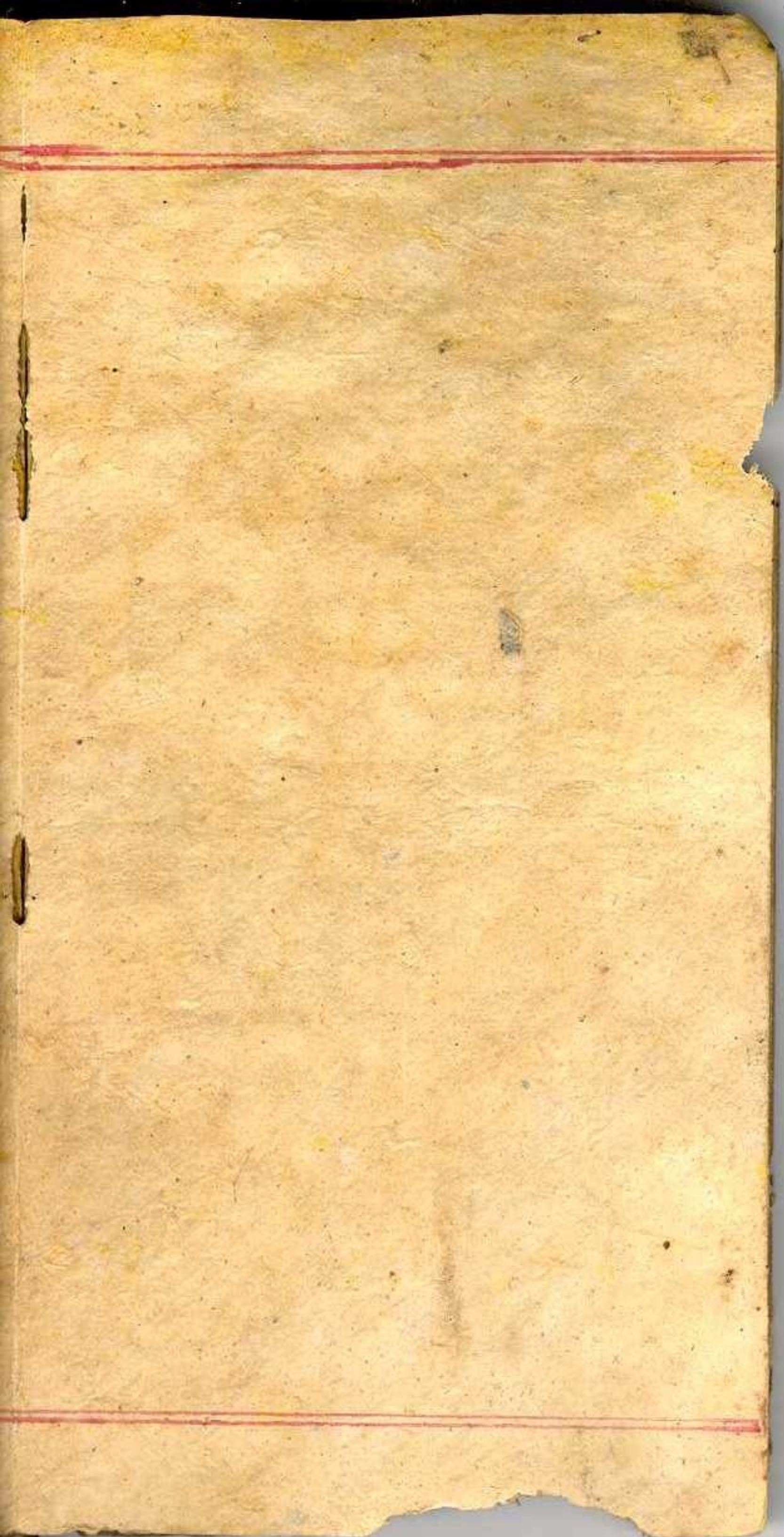
उपसवज्ञानो

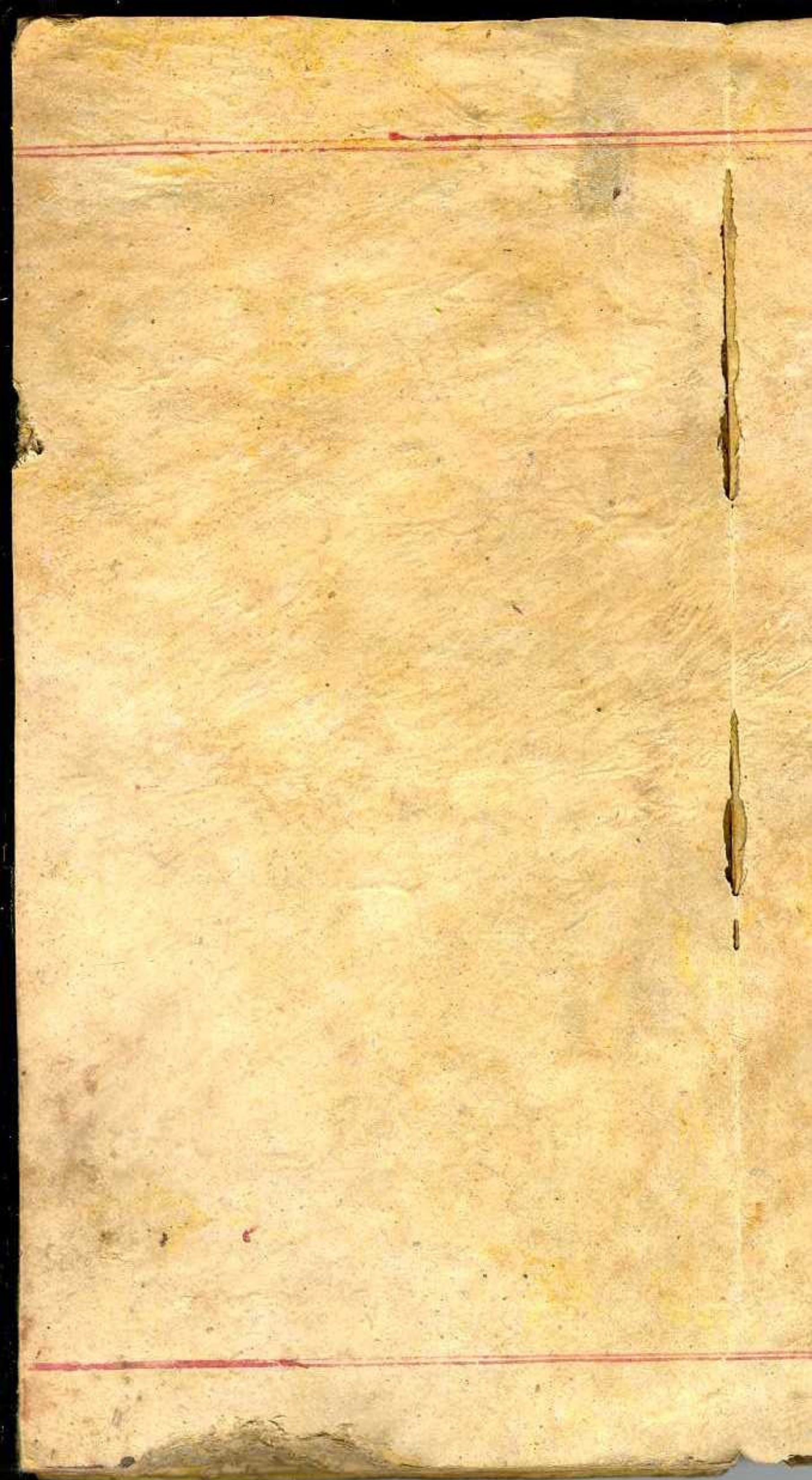
दूर्वा॥ॐ केतुं कृतावन्न इति मधुच्छन्द के
तु गायत्री कुरा॥ ० ॥

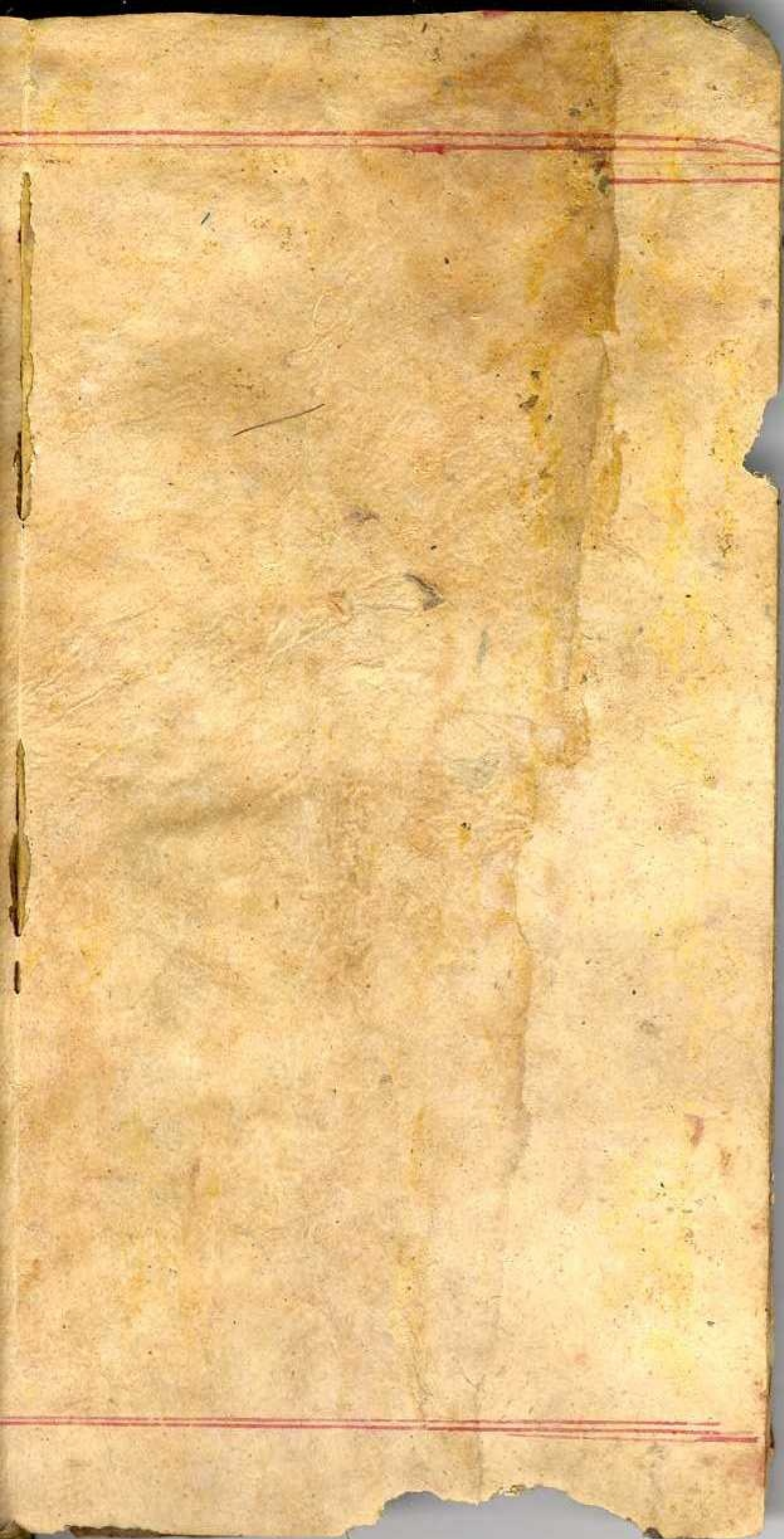
ॐ वास्तोष्मते इति वशिष्ठ ऋषिस्त्रिष्टु
प्छन्दो वास्तोष्मतिर्देवता पूजने विनि
योगः॥ वास्तोष्मतेः प्रतिजानीत्यस्मत्स्वा
वे शोऽनमीवो भवानः॥ यत्रे महे प्र
तित नो जुषस्व शान्तो भव द्विपदे शंच
तुष्पदे॥ १ ॥ वास्तोष्मतेः पुनरतो न इ
त्यधि गायस्मानो भिरश्वो भिरिन्द्रो॥ २
अजरा सस्ते सख्ये स्याम पिते व पुत्रान्
प्रतिशान्तो भव द्विपदे शंच तुष्पदे॥ ३
॥ वास्तोष्मते सगमया सह्यते सक्षी हिर
रामया गातुमन्त्रा॥ पाहि क्षेम उत योगे व
रन्तो यूयं पतिः स्वस्तिभिः सदानः॥ ४ ॥
अमीव हा वास्तोष्मते विश्वारूपा रापा वि
शान्॥ सखा सुसेव स्थिनः॥ ५ ॥ वास्तो
ष्मते ध्रुवा स्थूरां सत्रसौ मानाम्॥ इक्षो
भेत्ता पुरा शंश्वती त्रमीन्द्रो मुनीनां स
खा हा॥ ६ ॥ इति वास्तोर्मध्ये पूजन मन्त्र
॥ ॥

जुषस्व शान्तो

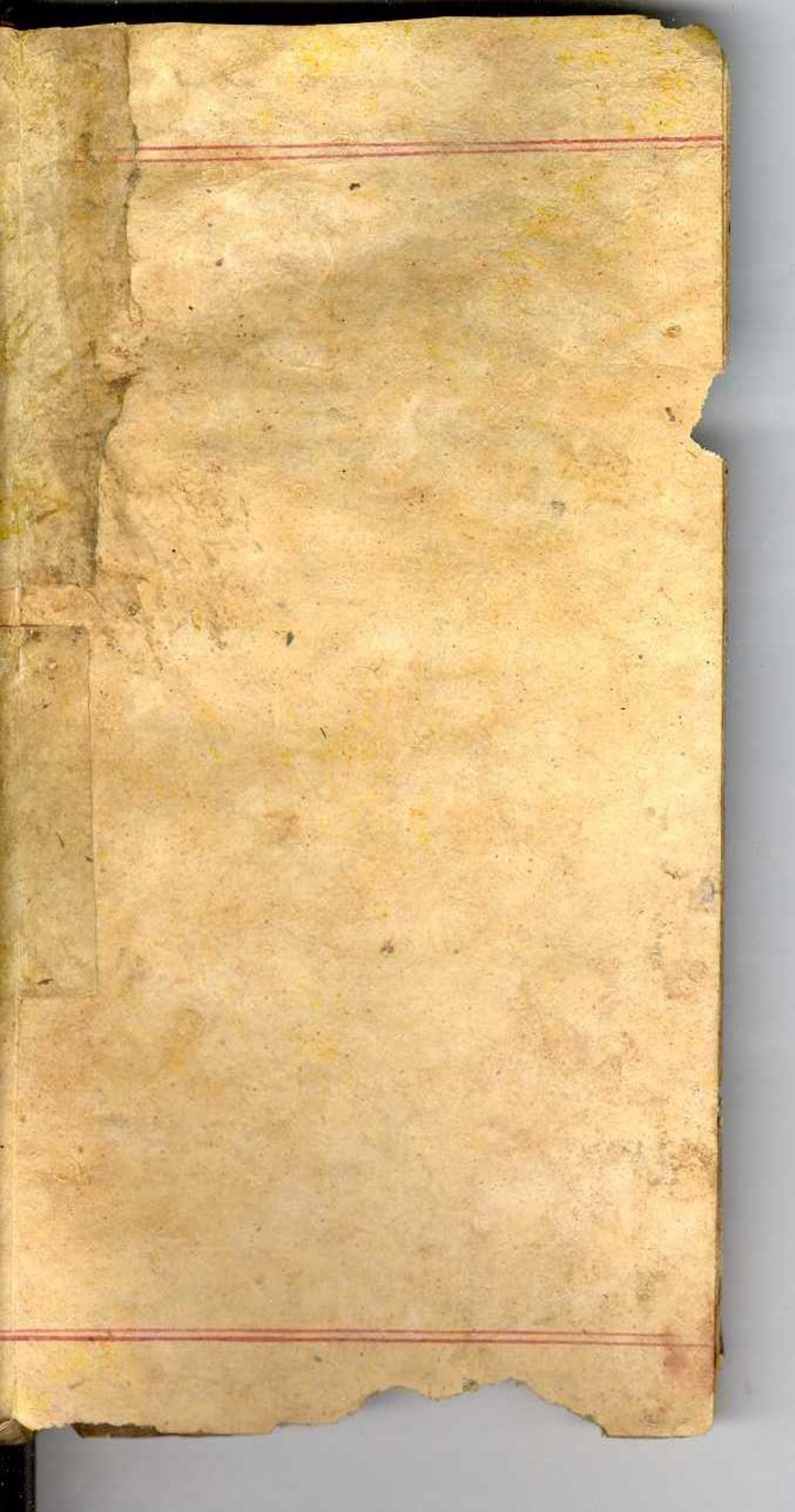
श्रीगणेशायनमः॥ ॥अथवास्तुमराडलपूजनप्रकारमाह॥ ॥अथपितामहकृतोऽपुन
होमादिप्रयोगः॥ ॥कर्मसंकल्पगणेशपूजनपुराणवाचनेःसातकापूजननान्दीश्रा
दंस्तत्वाचार्यब्रह्मात्रस्तुतिश्वरगोबूय्यात्॥ ॥तत्रमंत्र॥ॐआचार्योक्तयथास्वर्गेशकादी
नांस्तुतिः॥तथात्वंममयज्ञेस्मिन्नात्वाय्यत्वंकुरुप्रभो॥ॐयथाचतुर्मुखोब्रह्मासर्ववेदधरः
प्रभु॥तथात्वंममयज्ञेस्मिन्ब्रह्माद्विजपतेभव॥त्रुप्तयाम्प्रनिष्पन्नोभवतोःभयर्थितोमया
॥सुप्रसन्नाःप्रबुध्वन्तुज्ञान्त्रिकंविधिपूर्वकम्॥ततःसर्चामिधुपर्वैरणावयेत्॥ततोयज
मानोजलपूर्णकलसहस्रोभद्रंकर्त्तुमिरितिमंत्रैरामराडपंप्रदक्षिणीकृत्यपश्चिमद्वारा
प्रविश्य॥

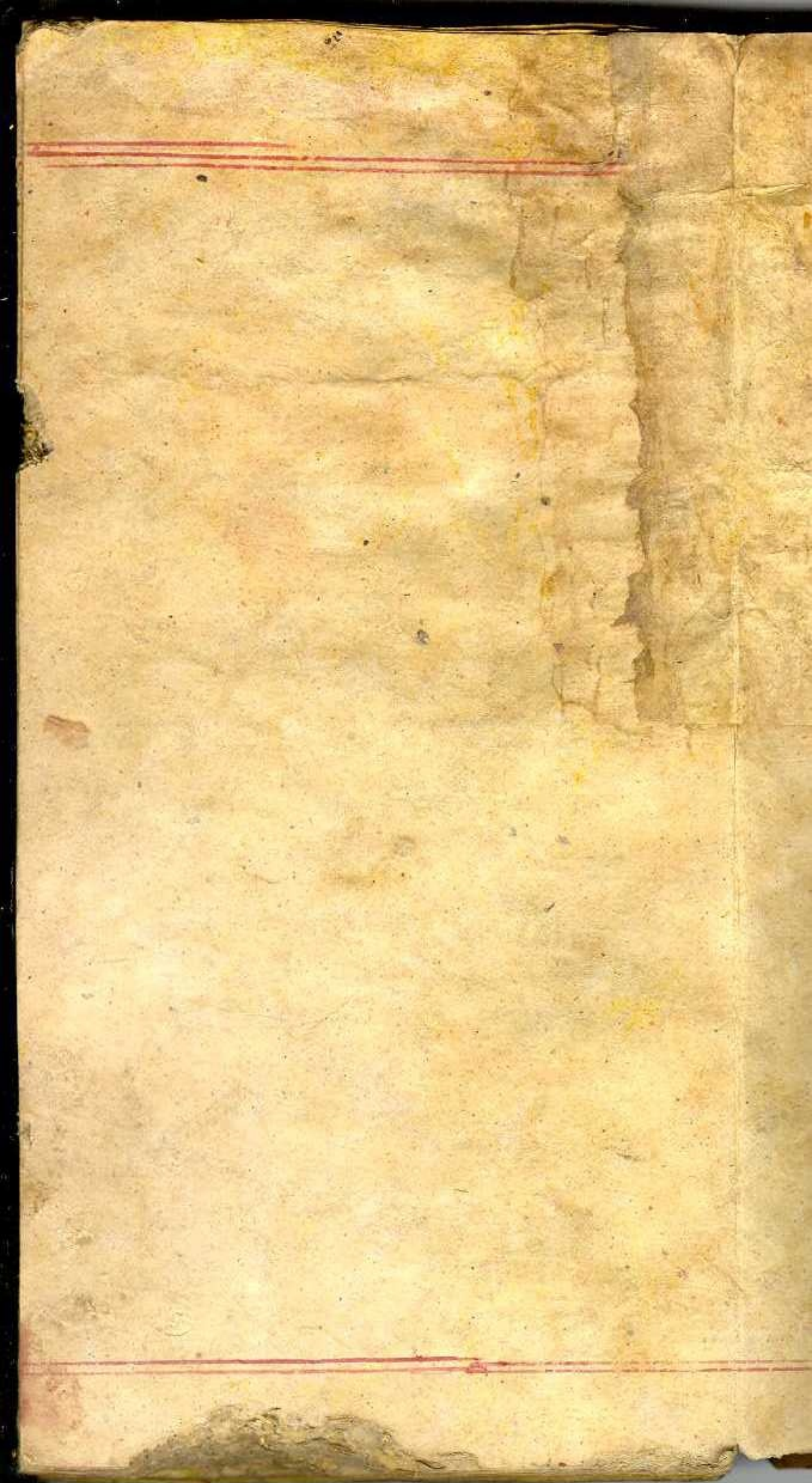

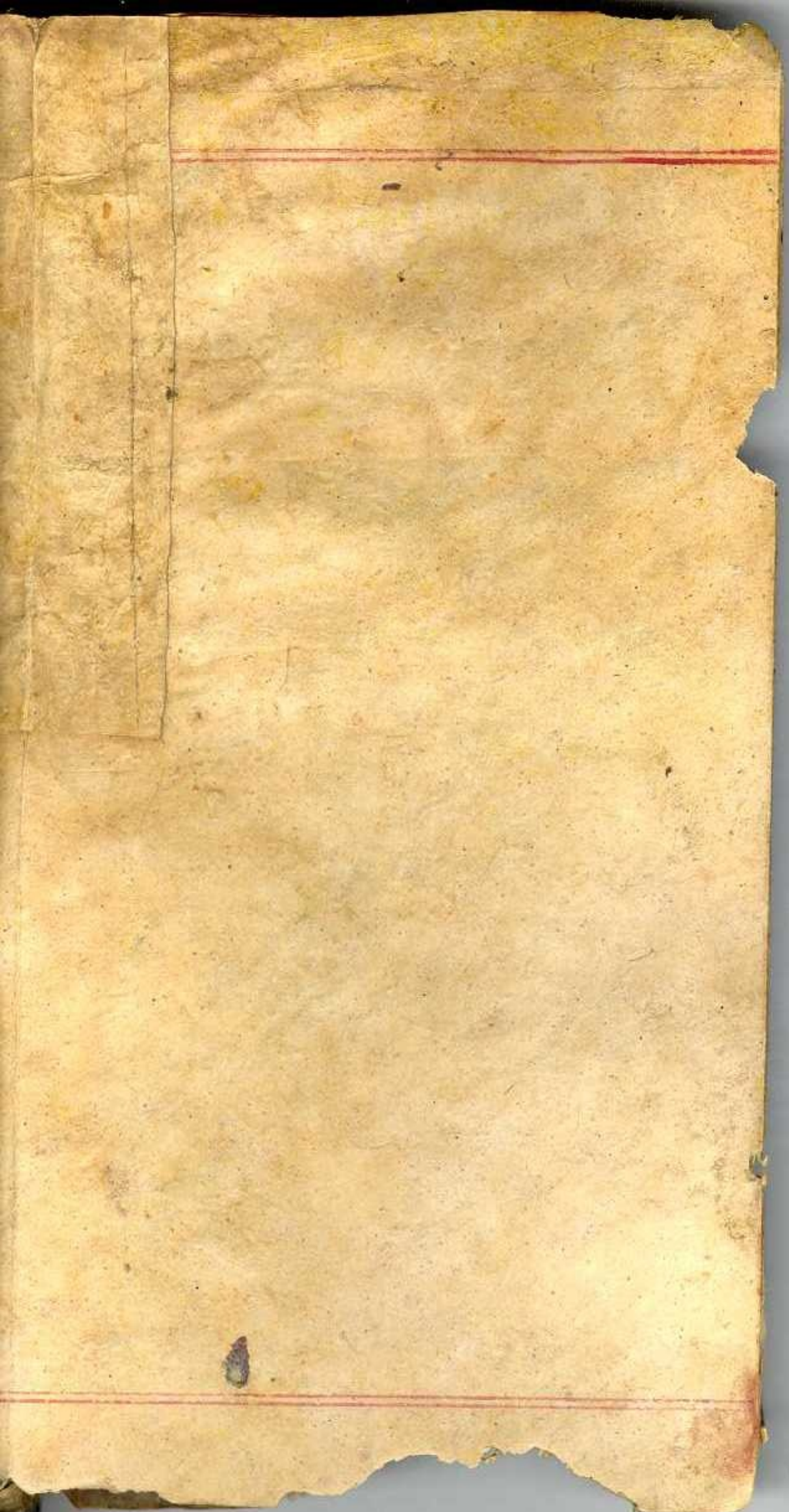

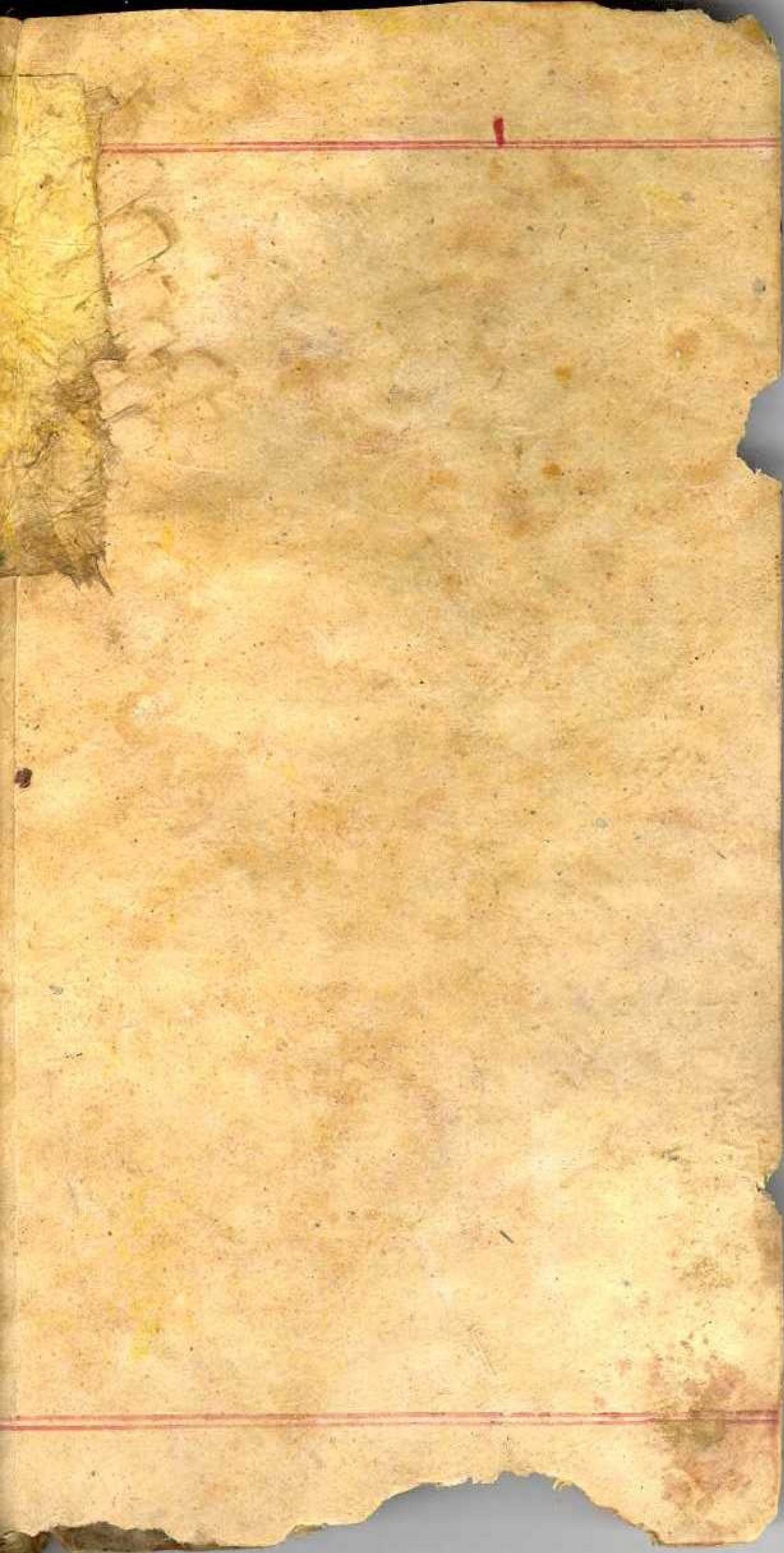

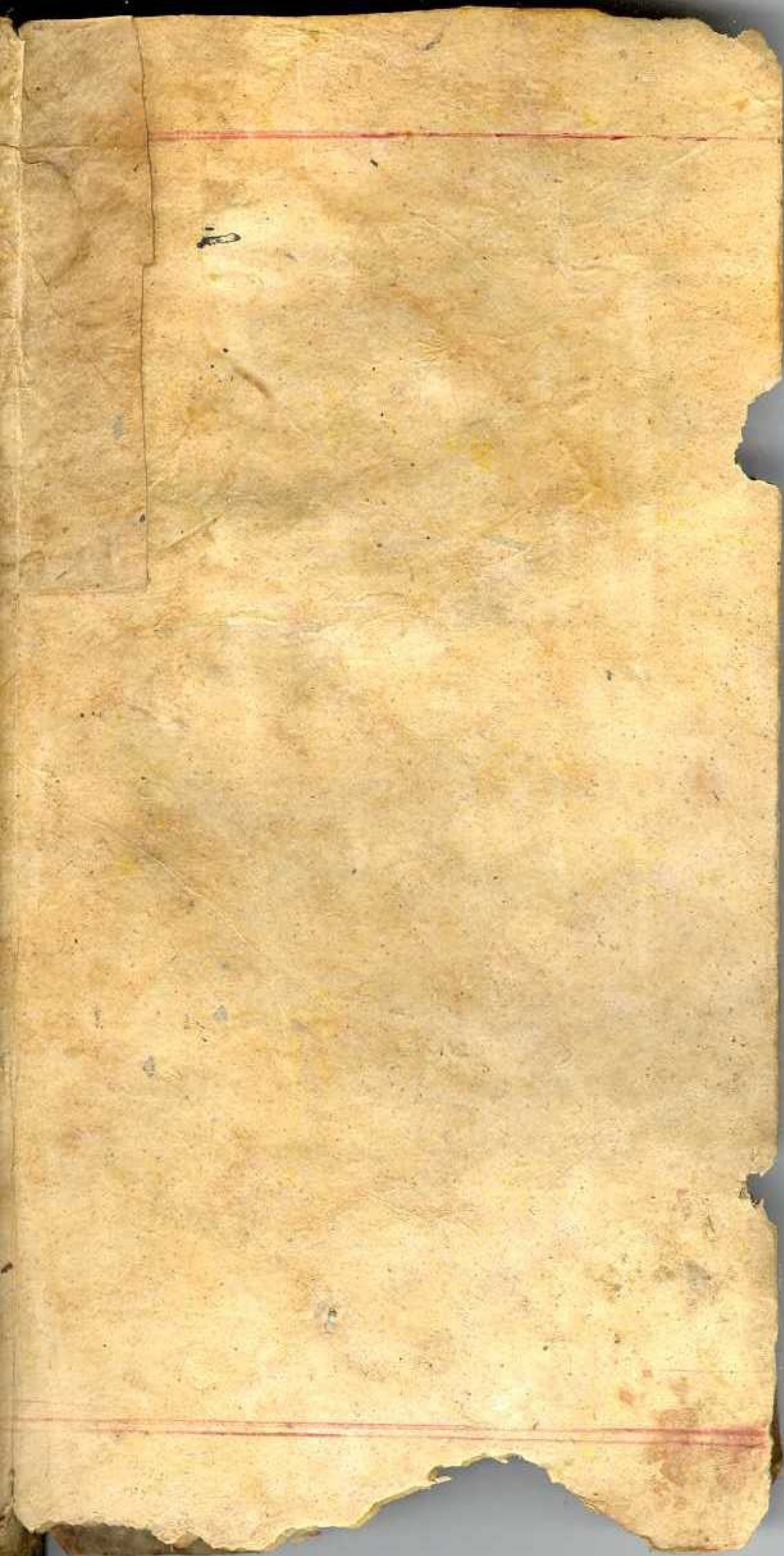

श्रीगणेशायनमः॥

संस्कृत-विद्यापीठ-मुद्रा

46/97

